

Dámské holící strojky

Nohy hladké
jako tvář
20

Opalovací přípravky

Bez ohledu
na cenu
06

Čokolády

Oříškové
bez plísni
12

Biopotraviny z přírody a s éčky

30

79 Kč

Nespalte se už při výběru

Dobré rady na léto

Letní speciál dTestu

... Chtěl bych se zeptat, jestli byste neudělali návod, jak vybírat značkové sluneční brýle a jak poznat originální brýle.

... Chystám se letět na dovolenou a došlo mi, že nevím, jak se zachovat v případě různých komplikací s cestovní kanceláří nebo v zahraničí.

... Co si myslíte o letním grilování? Hodně se teď diskutuje o tom, jak moc je to nezdravé.
dotazy z e-mailové schránky dTestu

Léto je obdobím prázdnin, dovolených a odpočinku, tedy veskrze příjemných věcí. Spousta letních aktivit přitom souvisí s výběrem zboží, služeb a spotřebitelskými právy. Aby vaše léto bylo skutečně plné samých příjemných zážitků, připravili jsme pro vás internetový letní speciál – výběr testů a článků s tématy, která s létem souvisí. Letní speciál dTestu najdete na adrese www.dtest.cz/leto.

■ Testy a články v letním speciálu jsme roztřídili podle činností, které v létě děláte – dovolená u moře, pobyt na zahradě, aktivity s dětmi a další.

■ Dozvíte se také, čím můžete v létě podpořit a chránit své zdraví, a to nejen při pobytu na slunci.

■ Pokud chcete využít volnějšího letního režimu k četbě, v letním speciálu najdete odkazy na zajímavé publikace, které přístupnou formou rozšíří váš přehled nejen v oblasti spotřebitelských práv.

Chystáte-li se na dovolenou do zahraničí, prostudujte si praktickou elektronickou brožuru Bedekr cestovatele, která je volně ke stažení na adrese www.dtest.cz/cestovatel.

I v letních měsících je v provozu telefonická poradna dTestu. Každý všední den mezi 9. a 17. hodinou se na čísle 299 149 009 můžete obrátit na naše odborné poradce a poradkyně. Pomohou vám s řešením spotřebitelských problémů, ať už se týkají léta a dovolených, nebo všednodenních záležitostí.

06

12

20

30

Obsah

Testy

Opalovací přípravky

Bez ohledu na cenu

06

Oříškové čokolády a mykotoxiny

Ořechové bez plísni

12

Dámské holicí strojky

Nohy hladké jako tvář

20

Informační servis

Čarování s obuvi

27

Biopotraviny z přírody a s éčky

30

Seriál

Ze světa vitaminů a minerálů

33

Milí čtenáři

Často si říkám, jestli tomu někdy bude konec. Někdo něco vypustí do světa a to něco začíná žít svým vlastním životem, rozvíjí se, mohutní a zavrtává do mozků. A když něco v mozcích uvízne, je jen malá šance, že to z nich bude vyplaveno jako odpad. Z největších nesmyslů se tak časem stává cosi, co se považuje za pravdu, ačkoliv to je úplně jiná. I když šanci následujícím řádkům příliš nedávám, nemohu si je odpustit.

Bojíte se mléka, jogurtů, sýrů a dalších mléčných výrobků? To jste asi uvěřili tomu, že se krávy dopují hormony, aby dávaly více mléka, a taky antibiotiky, které zase mají potlačit vedlejší účinky hormonů. Na plnou pusť vám řeknu, že je to ale nehorázná blbost, která se trápí pěknou řádku let a neustále se někde omílá. V mléku ani v mléčných výrobcích žádné hormony nenajdete, protože se krávám nedávají. Když kráva onemocní a potřebuje antibiotika, skutečně je od veterinárního lékaře dostane. Proč by se měla trápit, jenže – mléko léčených krav se pro lidskou spotřebu nepoužívá. A tudíž se nepoužívá ani pro výrobu jogurtů, protože by nešly vyrobit, neb jogurtové kultury antibiotika vůbec nesvědčí.

Třeba mnozí z vás na mléka nedají dopustit a dopřávají si ho s celou rodinou. A co když začnou bolet v krku, přepadne vás angína? Odstavte ho stranou s tím, že zahleňuje? Tak to je taky hloupá fáma. Mléko nezahleňuje. Klidně ho můžete bez obav pít dál. A když po uzoru našich prabáb mléko ohřejete, přidáte do něj med a zalezete si pod peřinu, krásně se zapotíte a i trochu se vám uleví. Pradědové do mléka vedle medu ještě žádali silivovici a prabáby tenhle koktejl ochotně míchaly, aby je co nejdříve postavily na nohy.

A nesmím zapomenout dodat, že hormony – stimulanty růstu se nekrmí ani kuřata, ha ani prasata. A když kaře nebo prase onemocní, dostane od veterináře antibiotika, nesmí jít pod kudlu. Až antibiotika doberou, užijí si ve zdraví ochranné látky a pak jsou jejich dny sečteny.

Dejte šanci mým řádkům a pusťte je dál. Třeba dojdou alespoň u někoho sluchu...

U. Š. Zrn

d
Test

7. vydání měsíčníku dTest připravili:

Ma Rozová, Vělav Benet, Jan Hrnčíř, Alena Ořezalová, Lukáš Zelenský,

Marin Wagner, PA (foto), dr. R. Řeř (fotografie plísní), Jiří Novák (ilustrace).

dTest, vydavatel Občanské sdružení spotřebitelů TEST 00: 45770760

se sídlem Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice.

Redakce: JUDr. Ida Rozová,

Grafický koncept a layout: Olga Benešová (Skládky), www.skladky.cz.

Technické zpracování: Elena Salvanová, Revoluze 1575/2, Praha 4.

Tisk: Svoboda Press, s.r.o., Praha 10-Malešovice. Informace o předplatném

podá a objednavky přijímá TEST, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice,

tel.: 241 404 922, fax: 241 406 533, e-mail: dtest@test.cz. Distribuce: PNS, a.s.

(CR) a Magnet Press Slovakia (SR). Správa distribuce: STRAPER s.r.o.

(Slovensko), dTest je zalepen v montáži médií Anopress II.

Převážně zapovězen.

Podávání novinových vydání povoleno Ředitelstvím pošt Praha

č. 3105/1054.

MK ČR E 6876 Na druhé straně použito ilustrační foto.

ISSN 1210-731X

Toto vydání vychází 4. 7. 2012

© Občanské sdružení spotřebitelů TEST, Praha

Evropské spotřebitelské centrum Dovolená v zahraničí

Vše o zdravotním pojištění při cestě do zahraničí přímo v mobilu a informace o tom, jak se vyhnout finančním ztrátám při pronájmu auta. Užitečné tipy pro čas dovolených najdete na www.evropskyspotrebitel.cz.

Pokud člověk neví, na co přesně se vztahuje základní zdravotní pojištění při cestě do jiných zemí EU, prozradí mu to aplikace pro chytré telefony nazvaná „Evropský průkaz zdravotního pojištění“. Obsahuje obecné informace o stejnojmenném zdravotním průkazu, který běžně používá každý Čech, pokrývané léčebné zákroky a jejich náklady, nouzová telefonní čísla či kontaktní údaje pro případ, že člověk průkaz ztratí. Mobilní aplikace je dostupná ve 24 jazycích a lze ji snadno přepínat z jednoho jazyka do druhého. Stáhnout ji lze na webu

Evropské komise,

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=cs>, a vedle zemí EU se vztahuje i na Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

Stále častěji si lidé na dovolené půjčují auto nebo motorku. Aby měli vše pod kontrolou a nebyli překvapeni celkovým účtem, je třeba dávat pozor na to, k čemu se ve smlouvě zavazují. Vhodné je prověřit skutečný stav vozidla a nechat si ho potvrdit písemně jak při převzetí, tak i při jeho předání, včetně stavu nádrže. Ideální je pořídit si pro vlastní případnou potřebu fotodokumentaci vozidla při převzetí a předání. Taková dokumentace může dodatečně pomoci řešit případy, kdy autopůjčovna obviní spotřebitele například z poškození karoserie a případně mu sama stáhne peníze z platební karty.

Dostanete-li se do problémů s leteckou společností, autopůjčovnou nebo cestovní kanceláří z jiné země Evropské unie, Norska nebo Islandu, můžete se obrátit na Evropské spotřebitelské centrum působící při České obchodní inspekci, které vám bezplatně poradí.

Kontakty na ESC pro ČR:
adresa: Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@col.cz
telefon: 296 366 155
www.evropskyspotrebitel.cz

Skylink a CS Link klamou spotřebitele

Satelitní digitální televize bez poplatků. To je první informace, kterou o Skylink a CS Link zjistíte, pokud je zadáte do internetových vyhledávačů. Svým zákazníkům přitom od září zavádějí servisní poplatek a povinnou výměnu starších karet.

Na poradenské lince dTestu jsme zaznamenali mohutný nárůst počtu nespokojených zákazníků Skylink a CS Link. Uvedení poskytovatelé satelitního vysílání totiž pod slibem bezplatnosti prodali svým zákazníkům více než milion karet umožňujících příjem. Klientům ale nyní přišlo oznámení o zavedení servisního poplatku 29 Kč měsíčně. Navíc jsou nuceni i k výměně starého typu karty CryptoWorks za kartu „Výměna“, a to úplatně za 600 Kč.

Skylink i přes zavedení poplatku nadále na svých webových stránkách prezentuje, že služby poskytuje bezplatně. Až v podrobnějších podmínkách se dozvíte, že nabídka vyžaduje placení servisního poplatku. Skylink se hájí tím, že poskytovaný příjem zpoplatněný není, servisní poplatek pokrývá pouze související náklady jako administrativní a technické zajištění, a na platbách trvá. Pokud uživatel neuhradí měsíční servisní poplatek 29 Kč, neprovede požadovanou výměnu karty nebo neobjedná placený programový balíček, tak podle slov Skylinku nepřijímá nové obchodní podmínky a ukončuje smlouvu.

S vysvětlením Skylinku právníci dTestu nesouhlasí. Zákazníci jsou klamáni

nepravdivými údaji, protože bezplatné poskytování nesmí zahrnovat žádné související poplatky. Spotřebitel se vždy musí dozvědět konečnou cenu, tedy včetně DPH a všech poplatků. Postup Skylinku právníci dTestu vyhodnotili jako klamavou obchodní praktiku ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele a dTest podal podnět na Český telekomunikační úřad k zahájení správního řízení.

Kauza má ještě další aspekt. Poskytovatelé satelitního vysílání CS Link a Skylink koupila vloni lucemburská firma M77 Group S. A. a dle dostupných údajů ovládla 85 % trhu. Vzhledem k tomuto tržnímu podílu společnosti se právníci dTestu domnívají, že došlo ke zneužití dominantního postavení na trhu a proto byl též podán podnět Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Pokud by Úřad shledal zneužití dominantního postavení, ustanovení o poplatku by bylo neplatné a společnost by musela poplatky nespokojeným zákazníkům vrátit.

Tisková zpráva o klamání spotřebitelů poskytovateli satelitního vysílání CS Link a Skylink, kterou dTest vydal, našla ohlas v mnoha médiích. Zaujala především zpravodajské weby jako aktualne.cz, lidovky.cz či blisty.cz. Kauzu si nenechaly ujít ani weby techničtější zaměření jako digizone.cz, techzon.cz, parabola.cz či digimedia.cz. Vzhledem k tomu, že se téma týká stejnou měrou i slovenských spotřebitelů, objevilo se také ve slovenských médiích – deníku *Sme* a *ziva.sk*.

Zpracováno s využitím monitoringu médií společností Anopress IT.

Mobilní telefony na www.dtest.cz

Chystáte se k nákupu nového telefonu? Pak zabrouzdejte do naší online databáze na www.dtest.cz/mobily, kterou jsme doplnili o výsledky dvaadvaceti nově otestovaných přístrojů. Mezi nimi se dle očekávání blýsknul nový vlajkový model společnosti Samsung Galaxy S III (velmi dobře, 15 300 Kč).

Vítěz testu Galaxy S III je kvalitní, rychlý přístroj běžící na nejnovější verzi operačního systému Android 4.0.4. Jako jediný mobil získal v našem testu nejlepší, velmi dobrou známku. Na první pohled zaujme vynikající velký displej, který je navzdory lesklému povrchu obstojně čitelný i na jasném světle. Díky jeho vysokému rozlišení 1280 x 720 pixelů a úhlopříčce 12,2 cm je práce s e-maily, surfování po webu i celková obsluha telefonu na vysoké úrovni. I když jde o poměrně velký přístroj, dobře padne do ruky a dokonce je o pár gramů lehčí než o poznání menší iPhone 4S. Vestavěný fotoaparát pořizuje kvalitní snímky a má nezvykle krátké zpoždění závěrky; obtož i funkce videokamery (hyč autofocus při švenkování občas zlobí) a hudebního přehrávače. Navíc i přibalená sluchátka hrají poměrně přesvědčivě. Nad ostatní chytré telefony vyčnívá Galaxy S III výdrží: na jedno nabití ustojí pět hodin surfování po internetu, déle i než přerostlý Galaxy Note se svou velkou baterií. Samozřejmě stále platí, že při intenzivním používání není problém baterii během dne vybit. Ale riziko, že dojde „šfáva“, je pěti jen nižší než obvykle.

Samsung si pro svůj top model připravil i několik nových funkcí. Například pokud přístroj detekuje vaši tvář sledující displej, zamezí automatickému uzamčení displeje. Nutno dodat, že ačkoliv jde o dobrý

nápad, v praxi to zas tak spolehlivě nefunguje. Dále tu máme rozšířené možnosti ovládání gesty či hlas rozpoznávající funkci S Voice, jakýsi ekvivalent „osobní asistentky“ Siri v iPhone 4S. Ovšem i v tomto případě narazí český uživatel na jazykovou bariéru. Naše mateřština podporována není, nebudeme-li počítat možnost nahrání vlastních hlasových pokynů pro omezenou sadu funkcí. Budete-li však chtít třeba naplánovat schůzku, zeptat se na počasí, spouštět aplikace, diktovat text nebo vyhledávat, s češtinou nepochodíte. Ani od anglické verze nečekejte zázraky, ostatní jazykové mutace jsou pak ještě méně spolehlivé. Dodejme, že S-Voice funguje jen při dobrém připojení k internetu.

Na vrchních příčkách se dále umístily modely HTC One X (dobře, 14 250 Kč), HTC One S (dobře, 13 100 Kč) či Sony Xperia S (dobře, 11 630 Kč). Pokud netrváte na nejvýkonnějších přístrojích, úspěšně si vyberete i mezi levnějšími telefony. Za zmínku stojí následující dobře hodnocené modely s výhodným poměrem cena/výkon: HTC One V (7280 Kč), LG Optimus Sol (6740 Kč), Samsung Omnia W (6580 Kč) či LG Optimus Hub (4480 Kč).

Kompletní výsledky nově i dříve otestovaných mobilů najdete na www.dtest.cz/mobily.

Z telefonické poradny

Po prvním vyprání se na značkovém tričku objevila malá dírka u levého švu. Vypravila jsem se do prodejny tričko vyměnit. Prodávající sepsal reklamační protokol a tričko si nechal na posouzení. Při následném přezetí mě zarazila, že mi vrací zašité tričko s tím, že byla provedena oprava. Dá se proti tomu nějak bránit? Jiřina Š.

Pokud prodávající rozjeté oko na tričku opravil zašitím, v jehož důsledku byl vzhled trička pozměněn, nepostupoval správně. Opravou se odstraňuje vada tak, že se věc vrátí do původního, bezvadného stavu. Ve vašem případě se nejedná o opravu, nýbrž o úpravu věci, což je způsob, kterým reklamaci řešit nelze a prodávající tím porušuje zákon. Pro nezákonné vyřízení reklamace máte stejná práva, jako by byla vada neodstranitelná, což ve skutečnosti nespíš byla, a to právo žádat výměnu trička za nové nebo od kupní smlouvy odstoupit.

Koupili jsme v e-shopu nový digitální fotoaparát. Přiložený sešit s návodem obsahoval mnoho jazyků, ale češtinu bohužel nikoliv. Je povinností prodejce poskytnout český návod? Jan V.

Písemný český návod by měl být povinně přikládán k výrobkům, u nichž je to potřebné s ohledem na jejich složitější ovládání, způsob používání nebo na delší čas, po který by měly být využívány. Písemně vyzvěte prodejce v rámci reklamace k odstranění tohoto nedostatku. Nebude-li vám vyhoveno, můžete od smlouvy odstoupit, neboť bez potřebných instrukcí není možné fotoaparát řádně užívat.

Telefonická poradna pro spotřebitele je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

naše testy
na Radiožurnálu
každý čtvrtek
po 14 hodině

Test Opalovací přípravky

Na opalovací přípravek, který nechrání, jak má, můžete natrefit v drogerii i lékárně. Nedostatků jsme odhalili jak v oblasti ochrany před UVB zářením, tak před zářením UVA. Kosmetická kvalita některých přípravků nepatří k nejlepším. Výrobci si příliš často nelámou hlavu se správnými pokyny pro používání, ani se správným označováním svých výrobků. Cena není při výběru opalovacího přípravku žádným vodítkem.

Bez ohledu na c

cenu

d dobrá rada

Dobrých opalovacích přípravků je na trhu dost, rozhodně vyvarovat byste se měli jen těch, které získaly známku nedostatečně. Mezi šesti nejlepšími naleznete jak drahé značkové výrobky, tak levné výrobky privátních značek, například **dm Sundance / Transparentes Sonnenspray** (dobře, 65 Kč / 100 ml) nebo **Interspar Sun Kiss / Sonnenmilch** (dobře, 65 Kč / 100 ml). Z hlediska kosmetických vlastností je nejpříjemnější **Yves Rocher Protectyl Végétal 3en1** (dobře, 297 Kč / 100 ml), za kvalitu si ale značně připlatíte. Navíc je jeho ochranný faktor o dost vyšší, než kolik se uvádí na obalu, proto se s ním spíše vůbec neopálíte. Mezi přípravky, jejichž koupě se vyplácí, patří **Lidl Cien / opalovací mléko Classic** (dobře, 48 Kč / 100 ml), ale také **Astrid mléko na opalování ve spreji** (dobře, 60 Kč / 100 ml). Přípravek značky Astrid letos poprvé získal v našem testu známku dobře.

To, že v případě kosmetiky je zpravidla jedno, zda zaplatíte třicet, tři sta nebo tři tisíce korun, dokazujeme takřka každým testem. Buď nelze prokázat, že výrobky skutečně mají reklamou vyčalované zvláštní účinky jako v testu šamponů pro barvené vlasy, který jsme publikovali minulý měsíc. Nebo drahé výrobky renomovaných značek „fungují“ stejně dobře jako výrobky za pár korun. Řečené platí zejména pro různé krémy, třeba ty na ruce, jež jsme testovali v roce 2010. Zvláštní kategorií je pak kosmetika, která má nejen zkrášlovat, ale i chránit. Sem patří opalovací přípravky s obsahem filtrů, které zabraňují pronikání škodlivého ultrafialového záření k pokožce a tím pomáhají předcházet jeho negativním účinkům – vznik některých nádorů kůže, jejichž četnost v posledních letech neustále stoupá.

Středně slunění a pravidelné používání ochranných prostředků může snížit riziko pozdějšího vzniku rakoviny. Neplatí ale, že když se budete mazat opalovacím přípravkem od rána do večera, tak rakovinu nedostanete. Proto se na kosmetice s ochranou proti účinkům slunečního záření nesmí uváčet, že představuje prevenci rakoviny.

Protože byznys s lidským zdravím je velmi zisková činnost a tvrzení, že přípravek zajišťuje prevenci vzniku nádorů, velmi zvyšuje ochotu zákazníků zaplatit více, přišli někteří výrobci na řešení, jak zapovězené obejít.

V červenci loňského roku jsme upozornili na přípravek Daylong Actinica. I když sliboval prevenci vzniku nádorů kůže, neposkytoval dostatečnou ochranu před UVA zářením. Tento opalovací přípravek není běžnou kosmetikou, ale zdravotnickým prostředkem. Zdravotnické prostředky preventivní funkci mít mohou, ale nevztahují se na ně požadavky na opalovací přípravky, protože ty jsou kosmetikou. To vytváří úžasný paradox. Zatímco na krému na opalování – kosmetice slova o prevenci nádorů být nesmí, na krému na opalování – zdravotnickém prostředku být mohou.

Ani schválený zdravotnický prostředek nemusí zaručit stejnou nebo lepší míru ochrany před slunečními paprsky. Dokazuje to vedle zmíněného Daylongu i letos testovaný Dr. Müller Pharma PantheDerm solar. Opět drahý zdravotnický prostředek z lékárny, opět lákavá slova o prevenci nádorů, opět nedostatečná ochrana před UVA zářením. Platí proto naše doporučení: v lékárně sice za kosmetiku zaplatíte více a prodá vám ji prodávач v bílém plášti, ale ne nutně si kupujete něco lepšího.

Hlavní je správné používání

Sehelejší opalovací přípravek je k ničemu, pokud jej nedostatečně nebo špatně používáte. Proto je nezbytné, aby každý opalovací přípravek byl opatřen příslušnými pokyny k používání.

➤ str. 11

1 Jak testujeme

podrobný postup testu opalovacích přípravků najdete na www.dtest.cz/opalovani

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality opalovacích přípravků

UVB ochrana 40 %
UVA ochrana 30 %
kosmetická kvalita 20 %
pokyny k používání 5 %
deklarace 5 %

Test Opalovací přípravky: vysoká ochrana

opalovací přípravky: vysoká ochrana, OF 30

	dm Sundance / / Transpa- rentes Sonnenspray	Interspar Sun Kiss / / Sonnen- milch	La Roche- -Posay Anthelios Lotion Sun Sensitive Skin	Nivea Pure & Sensitive Sun spray + Aloe Vera	Nivea Sun Light Feeling Sun Lotion	Garnier Ambre Solaire Light & silky	Lidl Cien / / opalovací mléko Classic
cena (Kč)	130	130	375	260	260	160	120
objem (ml)	200	200	200	200	200	200	250
cena za 100 ml (Kč)	65	65	188	130	130	80	48
hodnocení kvality	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 69 %	dobře 68 %	dobře 68 %
UVB ochrana	dobře 61 %	dobře 60 %	dobře 62 %	dobře 61 %	dobře 61 %	dobře 60 %	dobře 61 %
UVA ochrana	dobře 72 %	dobře 72 %	dobře 72 %	dobře 74 %	dobře 73 %	dobře 71 %	dobře 71 %
kosmetická kvalita	dobře 77 %	dobře 74 %	dobře 74 %	dobře 77 %	dobře 78 %	dobře 77 %	dobře 71 %
konzistence	+	+	+	++	+	++	+
roztíratelnost	++	++	+	++	++	+	++
bílé skvrny	++	++	+	++	++	+	+
lepivost	++	+	+	+	++	++	+
rychlost vstřebávání	+	+	+	+	+	+	+
vůně	+	+	+	0	++	+	+
pocit po aplikaci	+	+	+	+	++	+	+
celkový dojem	+	+	+	+	++	+	+
pokyny k používání	velmi dobře 84 %	velmi dobře 84 %	dobře 67 %	dobře 60 %	dobře 67 %	dobře 72 %	dobře 79 %
deklarace	dobře 79 %	dobře 77 %	velmi dobře 88 %	dobře 77 %	dobře 77 %	dobře 73 %	dobře 77 %
aplikace	sprej	lahav	tuba	sprej	lahav	lahav	lahav
druh přípravku	olej	mléko	mléko	mléko	mléko	mléko	mléko
ochranný faktor: deklarovaný / změřený	30 / 42	30 / 36	30 / 62	30 / 55	30 / 44	30 / 32	30 / 48
deklarovaná voděodolnost	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

klíč:

++ + 0 - --

velmi dobře ↔ nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %

dobře 79–60 %

uspokojivě 59–40 %

dostatečně 39–20 %

nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano X ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

Nivea protect & bronze Sun Lotion	Vichy Capital Soleil Milk Adult and children	Garnier Ambre Solaire Golden Protect	Avène Spray for sensitive skin	Astrid mléko na opalování ve spreji	Schlecker AS Suncare / / Sunspray Clear	Biotherm Lait Solaire	Bioderma Photoderm Sun Spray Sensitive Skin	Amway Peter Island Sun Lotion	Dermacol voděodolný ochranný krém na opalování
220	500	170	485	120	150	590	530	620	160
200	300	150	200	200	200	200	400	250	50
110	167	113	243	60	75	295	133	248	320
dobře 68 %	dobře 68 %	dobře 67 %	dobře 66 %	dobře 65 %	dobře 65 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 40 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %
dobře 61 %	dobře 61 %	dobře 60 %	dobře 61 %	dobře 60 %	dobře 60 %	dobře 61 %	dobře 60 %	nedostatečně 0 %	nedostatečně 0 %
dobře 73 %	dobře 71 %	dobře 68 %	dobře 71 %	dobře 70 %	dobře 65 %	dobře 69 %	dobře 77 %	dobře 68 %	dobře 67 %
dobře 72 %	dobře 76 %	dobře 79 %	dobře 71 %	dobře 64 %	dobře 72 %	dobře 76 %	dobře 74 %	dobře 71 %	dobře 71 %
+	++	++	+	+	+	++	+	+	+
+	+	++	+	+	+	++	+	+	+
+	+	++	++	+	++	+	+	++	+
+	++	++	+	+	+	+	+	++	+
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+	○	+	+	—	+
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	○	+	+	+	○	+
dobře 67 %	dobře 72 %	dobře 72 %	uspokojivě 50 %	dobře 74 %	dobře 72 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %	uspokojivě 44 %
dobře 77 %	dobře 71 %	dobře 76 %	dobře 70 %	dobře 71 %	dobře 79 %	dostatečně 35 %	dobře 79 %	velmi dobře 86 %	dobře 77 %
lahev	tuba	sprej	sprej	mléko	sprej	lahev	sprej	lahev	tuba
mléko	mléko	olej	mléko	sprej	olej	mléko	mléko	mléko	krém
30 / 45	30 / 50	30 / 29	30 / 49	30 / 40	30 / 35	30 / 43	30 / 29	30 / 25	30 / 20
✓	✓	✓	✓	✓	✓	x	✓	x	✓

* vítěz testu
 @ výhodný nákup

Test Opalovací přípravky: přírodní kosmetika, vysoká ochrana

přírodní kosmetika: vysoká ochrana, OF 30

	Yves Rocher Protectyl Végétal Spray 3en1 Hydra Protection	dm alverde / / Sonnen- milch Schisandra	Eco Cosmetics Suntan Cream	Dr. Müller Pharma PantheDerm ochranný krém na opalování
cena (Kč)	445	220	380	220
objem (ml)	150	200	75	100
cena za 100 ml (Kč)	297	110	507	220
hodnocení kvality	dobře 69 %	dobře 60 %	nedostatečně 10 %	nedostatečně 10 %
UVB ochrana	dobře 63 %	dobře 60 %	dobře 61 %	dobře 61 %
UVA ochrana	dobře 68 %	dobře 66 %	nedostatečně 0 %	nedostatečně 0 %
kosmetická kvalita	velmi dobře 81 %	uspokojivě 41 %	uspokojivě 52 %	dobře 60 %
konzistence	++	—	o	+
roztíratelnost	++	o	o	+
bílé skvrny	++	—	o	+
lepivost	++	+	+	o
rychlost vstřebávání	++	—	+	o
vůně	++	o	+	+
pocit po aplikaci	+	o	o	o
celkový dojem	+	—	o	o
pokyny k používání	dobře 72 %	velmi dobře 84 %	nedostatečně 10 %	dobře 74 %
deklarace	dobře 62 %	dobře 71 %	dobře 64 %	uspokojivě 59 %
aplikace	sprej	lahev	tuba	tuba
druh přípravku	mléko	mléko	krém	krém
ochranný faktor: deklarovaný / změřený	30 / 79	30 / 37	30 / 45	30 / 52
deklarovaná voděodolnost	✓	✓	✓	✓

klíč:

++ + o — --

velmi dobře ↔ nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %

dobře 79–60 %

uspokojivě 59–40 %

dostatečně 39–20 %

nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano ✗ ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

★ vítěz testu

Ⓢ výhodný nákup

1

Zapomeňte na to, že opalovací přípravek vás vydrží chránit i poté, co se vykoupete.

Na obalech se sice můžete dočíst, že prostředky jsou voděodolné, to je ovšem poněkud nepřesné pojmenování faktu, že dokážou chránit před slunečními paprsky po dobu pobytu ve vodě. Doba, po kterou opalovací přípravek chrání ve vodě, je navíc omezená a každý opalovací prostředek se časem smyje.

V USA je nyní zaváděno nové značení, kdy na opalovacím přípravku musí být uvedeno, zda je účinný 40 nebo 80 minut při koupání nebo intenzivním pocení. Na každém také musí být uvedeno, že opakovaná aplikace je nutná každé dvě hodiny.

To jsou zároveň i dobré rady pro vás. Po každém pobytu ve vodě se vždy namažte znovu a na koupání používejte ty prostředky, které jsou deklarované jako voděodolné (tj. vydrží déle chránit při pobytu ve vodě). I když se nekoupete, mažte se opakovaně nejdéle každé dvě hodiny. Výrobci na tyto klíčové pokyny často zapomínají, vy byste ovšem neměli.

Bohužel v testu se ukázalo, že často v informacích pro spotřebitele chybí množství důležitých údajů. Navíc u mnohdy velmi drahé kosmetiky v češtině nalézáme jen malou samolepku, na níž není uvedeno prakticky nic. Na návod velikosti poštovní známky se omezili například dovozci kosmetiky Biotherm, Bioderma a Eco Cosmetics. Za nesmyslně vysokou cenu bychom očekávali větší snahu o spokojenost a informovanost zákazníka.

„Děti do tří let neopalujte.“ To není náš cynismus, ale poněkud neobratný výraz na jednom z opalovacích přípravků. Jeho autor tím chtěl říci, že kojenci a děti do tří let vůbec na přímé slunce nepatří. Právě ti nejmenší mají nejcitlivější pokožku a spálení v dětství má významný podíl na pozdějším vzniku rakoviny kůže. Pro děti je nezbytné používat oblečení, pokrývky hlavy a prostředků s velmi vysokou ochranou (SPF 50+). Zda použijete opalovací přípravek pro děti nebo pro dospělé, je jedno.

Co ale jedno není, je použité množství. Zapomeňte na to, že vám vystačí padesátimililitrová tubička, to je spíše vzorek než skutečně použitelné množství. Na tělo průměrného dospělého je k dosažení požadované ochrany zapotřebí přibližně 36 g, tzn. šest čajových

91 opalovacích přípravků na www.dtest.cz

Na www.dtest.cz/opalovani naleznete v přehledné databázi výsledky všech testovaných opalovacích prostředků od roku 2006. Výsledky zahrnují přípravky všech úrovní ochrany, včetně opalovacích přípravků pro děti.

lžiček. Protože aplikaci je třeba pravidelně opakovat, lze říci, že takový Dermacol o obsahu 50 ml, který váží i s obalem 60 g, kdyby ovšem poskytoval dostatečnou ochranu, by nevystačil pro jednoho člověka ani na jeden den. Používané množství byste navíc neměli podceňovat, ochrana se totiž nesnižuje úměrně. Pokud použijete pouze polovinu doporučeného množství, sniží se ochrana vaší pokožky o celé dvě třetiny.

Nezáleží na formě opalovacího přípravku. Dlouhodobě nejpopulárnější jsou opalovací mléka. Důvody jsou snadné: jsou lehká, příjemná a hlavně se snadno vstřebávají. Stále více jich je ve formě spreje, což je sice praktické, ale musíte si u nich ve vlastním zájmu dávat pozor na aplikaci správného množství, abyste se na slunci nespálili. Výrobci vám radou příliš nepomohou, na obalu neuvádí, kolik stříknutí je jeden gram. Šest čajových lžiček se u spreje těžko odhaduje. Spočítejte si podle celkového objemu, na kolik namazání by mělo jedno balení přípravku přibližně vystačit, a podle toho odhadněte jednu dávku.

Hutné a lepivé

Kosmetické vlastnosti opalovacích přípravků byly ve většině případů dobré.

Mléka i oleje se dobře roztírají, rychle se vstřebávají a nezanechávají bílé stopy na pokožce. Upozorňujeme ovšem na to, že zejména opalovací přípravky mohou při styku s oblečením zanechávat skvrny. Celkově nejlepššími vlastnostmi a známkou velmi dobře se může chlubit lehké mléko ve spreji Protectyl Végétal od firmy Yves Rocher. Naopak ostatní testované přípravky z řady přírodní kosmetiky byly hutné, krémovité konzistence, hůře se roztíraly nebo se pokožka po jejich aplikaci lepila. Nejhorší na tom byl krém alverde z drogerie dm a ani drahý krém Eco Cosmetics nepatří k těm, které v letním horku na kůži oceníte. Především přípravek z dm se špatně roztíral, nevstřebával, zanechával bílé stopy a testujícím ani příliš nevoněl. Nutno říci, že hutná bílá vrstva alespoň před negativními dopady slunečního záření skutečně chrání tak, jak má. ✖

Test Oříškové čokolády a mykotoxiny

Oříškové čokolády mají mnoho velkých i malých příznivců, a v tom by mohla být potíž. Chtěli jsme vědět, zda si na oříscích už před námi nepochutnal nějaký rychlejší hodovník, kterého pouhým okem neodhalíme. A tak jsme si trochu zahoubařili. Zajímalo nás, zda nevítanými příživníky v oříscích nejsou cizopasné mikroskopické houby, jinak řečeno plísně a jejich zplodiny mykotoxiny.

Oříškové bez plí

Plísni

V hledáčku nebezpečných potravin nám tentokrát uvízly jedovaté houby. Vypravíme se však za nimi nikoli do lesa, ale do vlastních spíží a ledniček. Právě tam na nás totiž mohou číhat plísňe, tedy mikroorganismy rostlinného původu, které patří do široké botanické rodiny hub. Pár podrobností o těchto prašivkách, které místo v lesním mlází rostou na potravinách, osvětlí, jak se jim obloukem vyhnout.

Plísňe, odborně se jim říká vláknité mikromycety, vedou parazitický způsob života, takže pro svůj růst nutně potřebují hostitele. Některé plísňe si za své hostitele vybírají potraviny, takže nám nejen ujídají z talíře, ale co je horší, produkují jedy, které do potravin přecházejí.

Záludnost příživníků, zvaných plísňe, spočívá v tom, že jejich přítomnost v potravinách ne vždy odhalíme pouhým okem. Se zdánlivě nezávadnou potravinou pak můžeme zkonsumovat i různě velkou porci různě silného plísňového jedu – mykotoxinu. Důsledkem pak mohou být alergie, dýchací problémy či poškození jater nebo ledvin. Aby to nedošlo tak daleko, k tomu slouží kontroly potravin státními institucemi. Je však také nutné dodržovat zásady elementární sebeobrany ve vlastní kuchyni. Plísni zjevně napadené potraviny nekompromisně vyhodíme do popelnice. Okrájením plesnivých míst se mykotoxinů v potravine rozhodně nezbavíme.

Co je pod slupkou, škodí také

Shluky plesnivých skvrn na povrchu rajčete, marmelády nebo jogurtu jsou jen špičkou příslušného ledovce, protože neviditelnou sítí vláken prorostly hluboko pod povrch potraviny, odkud čerpají živiny a jimiž proudí mykotoxiny. Proto i zdánlivě zdravá část okrájené potraviny je skrz naskrz prorostlá toxickými vlákeny, takže zachraňovat není co. Leda své zdraví – tím, že zbytečně neriskujeme. Jíst nebo si dokonce kupovat vykrájené ovoce a zeleninu je stejný hazard, jako přihodit do smažnice podezřelou houbu jen proto, aby byla porce větší.

K plesnivým potravinám nečicháme. Vdechli bychom tím i spory, jimiž se plíseň šíří do prostředí. Když už nedopatřením zakrojíme do plesnivého jablíčka, musíme nůž pečlivě omýt, aby se nákaza nešířila na jiné potraviny.

Spory plísni jsou zvláště teď v létě

➤ str. 17

Nemine dne, aby unijní Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) nezachytil nepovolené množství mykotoxinů v potravinách. Za letošní pololetí to bylo už 200 případů. Především se jednalo o ořisky, zejména hurské s nadlimitními aflatoxiny. To nás podnítilo k testu oříškových čokolád. Chtěli jsme prověřit, zda dětem i sami sobě neukupujeme plesnivé pamlsky, které mohou těžce poškodit játra, o rakovině nemluvě. Ostatně i samo kakao a sušené mléko, které se do čokolády dávají, mohou také obsahovat aflatoxiny.

Máme dobrou zprávu, v žádné z deseti testovaných mléčných čokolád s oříšky se aflatoxiny nenašly. Dokonce byly pod mezí detekce velmi citlivých přístrojů. To lze vysvětlit tím, že plesnivé oříšky, které do Evropy proudí z exotických zemí, jsou zachycovány na hranicích EU a plisně se na unijní trh vůbec nedostanou. Připomeňme, že tři čtvrtiny letos odhalených potravin s mykotoxiny byly zadrženy přímo na hranicích EU.

Billa / Clever Milk Chocolate with Raisins & Nuts
cena / hmotnost: 13 Kč / 100 g
mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
deklarované složení: cukr, rozinky, kakaové máslo, kakaová hmota, sušené plnotučné mléko, lískové ořechy, sušená sladká syrovátka, máselný tuk, emulgátory: sójový lecitin a E476. Kakao nejméně 25 %, mléčná složka nejméně 14 %, 12 % rozinek a 5 % sekaných lískových ořechů.

Figaro Celé ořechy, mléčná
cena / hmotnost: 29 Kč / 90 g
mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
deklarované složení: cukr, jádra lískových ořechů (20 %), sušené plnotučné mléko, kakaová hmota, kakaové máslo, rostlinné tuky, sušená syrovátka, mléčný tuk, emulgátory (sójový lecitin, E476), aroma. V mléčné čokoládě obsah kakaové sušiny nejméně 25 %.

Lidl / Fin Carré Alpenvollmilch Haselnuss, Milk Chocolate with Hazelnuts
cena / hmotnost: 14 Kč / 100 g
mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
deklarované složení: cukr, kakaové máslo, sušené odstředěné mléko, drcená jádra lískových ořechů (12 % hm.), kakaová hmota, sušená sladká syrovátka, máselný tuk, emulgátor: slunečnicový lecitin, dřeň z jader lískových ořechů, přírodní vanilkové aroma. Obsah kakaové sušiny v mléčné čokoládě nejméně 30 % hm. Obsah mléčné sušiny nejméně 18 % hm.

Lindt Swiss Premium Chocolate Milch-Nuss
cena / hmotnost: 190 Kč / 300 g
mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
deklarované složení: cukr, kakaové máslo, lískové oříšky (15 %), plnotučné sušené mléko, kakaová hmota, laktóza, odstředěné sušené mléko, emulgátor: sójový lecitin, sladový výtažek z ječmene, aroma. Obsah kakaové sušiny nejméně 31 %.

Milka Alpine Milk Chocolate, Hazelnuts
 cena / hmotnost: 25 Kč / 100 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, kakaové máslo, sušené odstředěné mléko, kakaová hmota, jádra lískových ořechů (9 %), sušená syrovátka, mléčný tuk, lískooříšková pasta, emulgátor (sójový lecitin), aroma. V mléčné čokoládě obsah kakaové sušiny nejméně 30 %.

Orion Studentská pečť original, mléčná
 cena / hmotnost: 50 Kč / 200 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, želé 12 % (cukr, glukózový sirup, pitná voda, želující látka: pektin; kyselina citronová, regulátor kyselosti: citrát sodný; lešticí látka: karnaubský vosk; aroma), pražené loupné arašidy 12 %, rozinky 12 %, kakaové máslo, sušené mléko, kakaová hmota, rostlinný tuk, laktóza, sušená syrovátka, emulgátory (sójový lecitin, polyglycerol-polyricinoleát), aroma. Obsah kakaové sušiny v mléčné čokoládě nejméně 25 %.

Orion mléčná, s celými ořechy
 cena / hmotnost: 25 Kč / 80 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, lísková jádra 16 %, kakaová hmota, kakaové máslo, sušené mléko, sušená syrovátka, mléčný tuk, lískooříšková pasta, rostlinný tuk, emulgátor (sójový lecitin), přírodní aroma. Obsah kakaové sušiny v mléčné čokoládě nejméně 30 %.

OTA postihuje ženy méně
 Jak jsou na tom s mykotoxiny ve stravě Češi, ilustruje například výzkum Státního zdravotního ústavu v Brně. V Centru zdraví, výživy a potravin hledali ochratoxin A v moči 116 mužů a 120 žen ve věku 45 až 60 let. Výzkum z roku 2010 ukázal, že více postižení tímto mykotoxinem jsou muži. Ochratoxin A nebyl nalezen jen u devíti z vyšetřovaných mužů, což představovalo 8 %. Naproti tomu u žen se OTA našel v menší míře, i tak ho ale mělo v moči 78 žen, tedy 65 %. Ženy také měly jen poloviční koncentraci tohoto mykotoxinu ve vzorcích; v průměru 0,15 nanogramů na kilogram tělesné hmotnosti za den, zatímco u mužů to bylo 0,30 nanogramů. Vladimír Ostrý ze zmíněného brněnského pracoviště dTestu řekl, že projekt bude pokračovat, tentokrát v deseti skupinách populace ve věku od čtyř do devadesáti let. Zjištěné výsledky ukáží, kolik ochratoxinu A z potravin se do těla Čechů dostane a zda nebude třeba limity dále zpřísnit.

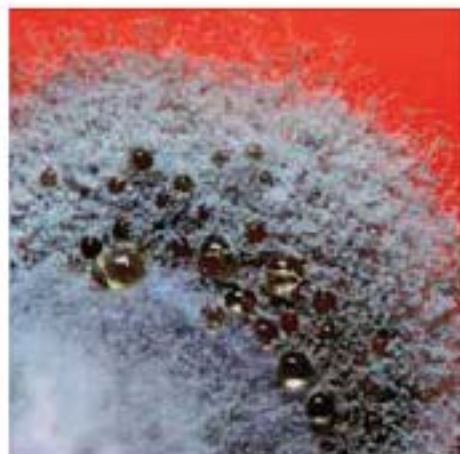
Ritter SPORT Raisins & Hazelnuts
 cena / hmotnost: 25 Kč / 100 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, rozinky (17 %), kakaové máslo, kakaová hmota, sušená smetana, lískové oříšky (7 %), sušené odtučněné mléko, sušená syrovátka, laktóza, máslový tuk, emulgátor: sójový lecitin, aroma (přírodní). Kakaová sušina nejméně 30 %.

Schogetten Milk chocolate with Hazelnuts
 cena / hmotnost: 23 Kč / 100 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, kakaové máslo, sušené plnotučné mléko, kakaová hmota, mletá jádra lískových ořechů (10 % hm.), laktóza, máselný tuk, sušená smetana, emulgátor (sójový lecitin), dřev z jader lískových ořechů, přírodní vanilkové aroma. Obsah kakaové sušiny v mléčné čokoládě nejméně 30 % hm.

Tesco / Reylands Milk Chocolate with Peanuts
 cena / hmotnost: 11 Kč/100 g
 mykotoxiny: velmi dobře (100 %)
 deklarované složení: cukr, kakaová hmota, sušené plnotučné mléko, kakaové máslo, arašidy 10 %, mléčný cukr, emulgátory (sójový lecitin, polyglycerol-polyricinoleát), vanilkový extrakt. Obsah kakaové sušiny nejméně 28 %.

1

Aflatoxiny jsou produkovány plísněmi rodu *Aspergillus*. Je známo 13 typů, EU stanovila limity pro čtyři z nich. Nejzávažnějším je aflatoxin typu B1. Vyskytují se například v ořích, zejména arašidech a také v pistácích a dalších skořápkových plodech. V systému RASFF často uvízne mletá kurkuma, chilli papričky nebo muškátový oříšek. Zdrojem bývají také obiloviny, zejména kukuřice. S krmi-
vem přechází do mléka. Poškozuje játra a je karcinogenní.

Ochratoxin A je produkován plísní *Aspergillus ochraceus*. EU stanovila limity pro obiloviny a výrobky z nich, rozinky, réвовé víno a hroznovou šťávu. Dále je to například káva, včetně instantní, obilné příkrmy pro kojenče či malé děti. Poškozuje ledviny a je karcinogenní.

Patulin je produkován plísní *Penicillium expansum*. Původně objeven v jablkách a jejich šťávě. Pak byl odhalen i v dalších ovocných džusech a nektarech. Zdrojem mohou být meruňky, broskve nebo i olivy. Není karcinogenní, avšak může poškozovat genetickou výbavu.

Deoxynivalenol vytváří plíseň rodu *Fusarium*. Typický mykotoxin v podmínkách mírného pásu střední Evropy, jeho zdrojem jsou obiloviny. Přechází do těstovin a dalších výrobků z mouky. Napadá zmo už na poli, ale lze ho potlačit střídáním obilí jinými plodinami, hlubokou orbou a dalšími zásadami správné agrotechniky. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze spolu s německou laboratoří našla při monitoringu potravin v obchodní síti deoxynivalenol například v 11 z 19 vzorků sušenek a keksů, z toho v jednom případě výrobek překročil unijní limit. Otrava se projevuje zvracením, nevolností, průjmem a bolem hlavy.

Zearalenon má na svědomí plíseň z rodu *Fusarium*, nejvíce škodí na kukuřici a pšenici. Unijní limity jsou stanoveny pro nezpracované obilí a kukuřici, mouku, pečivo a obilné příkrmy pro kojenče. Má estrogenní účinky, které narušují hormonální rovnováhu.

Fumonisin jsou také vytvářeny fusari-
ovými plísněmi. Rizikem jsou zejména pro kukuřici a výrobky z ní, jako třeba křupky, tyčinky a polenta. Ze 127 vzorků bezpečkové výživy bylo 88 % pozitivních na fumonisin, což zjistil Státní zdravotní ústav v Brně při monitoringu obchodní sítě v ČR. Je podezírán z karcinogenních účinků, konkrétně rakoviny jícnu.

běžně přítomné ve vzduchu. K vyklíčení však potřebují vhodné podmínky. Především vlhko, vždyť jsou to houby. Z něčeho také musejí čerpat živiny. U potravin se suchým neporušeným povrchem, v prodyšném obalu a v chladnu moc šancí nemají. Ale plody rozkrojené nebo s prasklou slupkou jsou pro ně ideální vstupní branou a v růstu jim nezabrání ani nízká teplota v chladničce. Ostatně i některé lesní houby jsou schopné růst během vánočního období, jak dokládají nálezy zkušených mykologů.

Mráz je nespáří, horko nezničí

Schopnost určitých plísní bujet i v mrazu se nevyplácí podceňovat, proto bychom měli pravidelně kontrolovat potraviny v mrazáku i povrch zásuvek, zda na něm není plesnivý povlak. Mráz účinek mykotoxinů nezmiří a zničit se nedají ani varem. Převařováním plesnivých zavařenin se mykotoxinů nezbyvme, je to jako vařit muchomůrku a čekat, že bude jedlejší.

Připomeňme, že z potravin preferují plísně především ty s vyšším obsahem vody a nakyslou chuť. Přidavek cukru nebo soli jejich apetit nezmiří. Měkké uzeniny nebo sladké zákusky tedy plísní dlouho vzdorovat nedokážou. Naopak suchý salám, tvrdý sýr a kořenová zelenina jsou před plísní v relativním bezpečí za předpokladu, že budou uchovávány v suchu a chladu. Co plíseň vysloveně nesnáší, je průvan a častý úklid. Není nad dobře větranou spiž, to ale v sídlištních bytech zůstává spíše zbožným přáním.

Nejsou ale všechny plísně stejné, tak jako v lese nerostou jen samé muchomůrky zelené. Některé plísně jsou dokonce jedlé a potravinářské využívají třeba při výrobě lahůdkových sýrů. Je dobré vědět, že i potraviny s ušlechtilou plísní mohou při nevhodném uskladnění zplesnivět a pak jsou také nebezpečné a musí se vyhodit.

Mykotoxiny v síti kontrol

Někdy jsou potraviny napadené mykotoxiny, aniž by to na nich bylo patrné. Poznají to pouze odborníci v laboratoři. Metody detekce jsou dnes spolehlivé, nejnebezpečnější mykotoxiny, tzv. aflatoxiny, se prozradí modrým zbarvením pod UV světlem. Jiné přístroje se vejdu do kapsy a během několika minut rozpoznají přítomnost nejzávažnějších známých mykotoxinů už při sklizení na poli nebo ve skladech zemědělských

plodin. Zabránit přístupu napadených produktů na trh tedy lze.

Mykotoxinů existují tisíce, z nich asi 400 způsobuje kontaminaci potravin. Tolik jich vědci prozatím prozkoumali a popsali, včetně jejich účinků na organismus lidí a hospodářských zvířat. Výzkum mykotoxinů patří v současnosti k nejatraktivnějším oborům v analytické chemii a zdravotnictví na celém světě.

Mykotoxiny tu sice byly odjakživa, ale teprve výzkumy posledních desetiletí umožnily dávat je do souvislosti s neblahými účinky na lidské zdraví. Alarmující poznatky, že mykotoxiny je napadena až čtvrtina sklizených rostlinných produktů, vedly v Evropské unii, USA a dalších státech ke stanovení limitů, které nelze překročit, mají-li být vyráběné potraviny bezpečné pro konzumaci.

V členských státech EU stanovilo limity pro nejnebezpečnější mykotoxiny unijní nařízení 1831/2003. Pokud zemědělské suroviny a potraviny z nich tyto hodnoty překračují, už se nesmějí prodávat. Členské státy EU mají za povinnost dodržování limitů kontrolovat ve vlastní i dovážené produkci a závažné potraviny neprodleně stahovat z trhu. Kromě toho musí nadlimitní nálezy hlásit do Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF), aby se nešířily v jiných zemích.

Pro ilustraci, od začátku letošního ledna do června bylo do systému RASFF ohlášeno na 1300 nálezů závažných potravin, z toho ve 200 případech byly na vině právě nadlimitní mykotoxiny. V průměru to je víc než jeden záchyt mykotoxinů denně. Takřka tři čtvrtiny mykotoxinových „potravin“, konkrétně 144, byly zadrženy už v průběhu celní kontroly na vnějších hranicích EU, takže se vůbec nedostaly na unijní trh. Mezi nejčastěji závažnými

potravinami byly burské ořechy a sušené lísky s nadlimitním výskytem aflatoxinů a rozinky s ochratoxinem. Oba mykotoxiny mají karcinogenní účinky.

Oheň svatého Antonína

Historické záznamy dokládají, že se zlovolným účinkem mykotoxinů má lidstvo řadu truchlivých zkušeností už z dob, kdy věda ještě nebyla ani v plenkách. Za středověku proběhly desítky epidemií nemoci zvané ergotismus v důsledku otravy obilnými potravinami, do kterých se dostal jedovatý námel.

Námel je vývojovým stadiem parazitické houby paličkovice nachové (*Claviceps purpurea*) a i když nejčastěji napadá žito, vyskytuje se i v dalších obilovinách či divoce rostoucích trávách. Prozradí ho hnědočervený prášivý povlak na obilkách v klasu.

Projevy ergotismu jsou obdobné jako u malomocenství. Lidem zažíva uhnívaly končetiny, podle trnavých podlitin se nemoc říkalo oheň svatého Antonína. Postižené ergotismem zobrazil roku 1568 vlámský malíř Pieter Brueghel na plátně s názvem Žebráci; je k vidění v pařížském Louvru. Jiným projevem nemoci byly nevladatelné křeče a halucinace. Za vším byly námelové alkaloidy, které kromě jiného působily na krevní oběh a nervový systém. To se ale tehdy ještě nevědělo. Lidé věřili, že závažný chléb mají na svědomí čarodějnice.

Ergotismus pravděpodobně stál za případem tzv. čarodějek ze Salemu v roce 1692 v americkém státě Massachusetts. V křečích se tam zmítali nejen lidé, ale i hospodářská zvířata. Dnes se má za to, že to bylo v důsledku požití námelem otráveného obilí. Tehdy však bylo 24 mladých žen obžalováno z čarodějnictví a odsouzeno k smrti. Námelové alkaloidy jsou deriváty

kyseliny lysergové, známé též pod zkratkou LSD.

V druhé polovině dvacátého století se mořením osiva protiplísňovými přípravky, šlechtěním na rezistenci a čištěním zrna po sklizni podařilo námel takřka zlikvidovat. Speciálně se pak pěstoval pro farmaceutické účely.

Ted se ale ukazuje, že některé moderní odrůdy žita jsou k námelu vnímavější a kontrolní orgány pro potraviny v ČR občas zachytí měřitelné hodnoty obsahu námelových alkaloidů v mouce. Obdobná situace je v dalších členských státech EU. V Bruselu se proto uvažuje o stanovení maximálních limitů pro námelové alkaloidy v obilovinách. Pro tyto látky zatím závazné limity neexistují, zřejmě i proto, že na prahu nového tisíciletí se s jejich výskytem v obilí už ani nepočítalo.

Krúty a švýcarské víno

Obdobně dramatické pozadí jako v případě námelu se poji i s objevem dalších dvou nebezpečných mykotoxinů, a to aflatoxinu a ochratoxinu. Také tam byla na počátku záhada.

Za aflatoxinem stál nevysvětlitelný úhyn sto tisíc krůt pro britský vánoční trh. Tehdy v roce 1960 byla za příčinu označena „nemoc X“. Později se zjistilo, že úhyn opeřenců vyvolala krmná moučka z burských oříšků z Brazílie. Byla infikovaná toxinem plísně *Aspergillus flavus*. Aflatoxin, jak byl jed pojmenován, se krátce nato našel v USA v krmivu z havlíkových semen, když se pátralo po příčině hromadného úhynu pstruhů.

Otrava aflatoxinem si vyžádala i lidské oběti, v roce 1974 onemocnělo v Indii několik set lidí ve 150 vesnicích, sto jich zemřelo. A nebyly to jen rozvojové země, kde si aflatoxin vybral daň mezi lidmi. Lékařské publikace uvádějí, že v Československu v 70. letech minulého století byl aflatoxin možnou příčinou úmrtí 27 dětí ve věku od tří dnů do osmi let. V jejich játrech se při pitvě aflatoxin našel. Mohl se tam například dostat z umělé kojenecké výživy nebo dětských obilných kaší. Nyní už je známo, že aflatoxin přechází krmivem do mléka dojníc. Pro dětskou výživu jsou unijní limity aflatoxinů ještě přísnější než pro běžné potraviny. Aflatoxinů bylo zatím nalezeno 13 typů, unie stanovila nepřekročitelné limity pro čtyři z nich.

Ochratoxiny jsou čtyři, nejvýznamnější je ochratoxin A, zkráceně OTA

podle plísně *Aspergillus ochraceus* (podrobněji dTest 10/2011). Látka byla sice chemicky objevena už v roce 1965, ale její vliv na lidské zdraví a přítomnost v potravinách se začal zkoumat až o 30 let později. Tehdy v devadesátých letech lékaři zjistili, že švýcarští muži z vinařských oblastí na jihu země měli v krvi mnohem více OTA než ostatní obyvatelé alpského státu. To odstartovalo výzkum, zjišťující obsah ochratoxinu A ve víně ve Švýcarsku i v celém světě. V EU byl řešen projekt WINE-OCHRA-RISK v letech 2001 až 2005, který rok poté vyústil v stanovení unijního limitu OTA v réвовém víně, hroznech a šťávě z něj i v sušených rozinkách. Už Švýcaři při výzkumech zjistili, že ochratoxinu A je v červeném víně více než v bílém, zatímco v růžovém jsou tyto hodnoty průměrem obou. Je to způsobeno tím, že nejvíce ochratoxinu se vyskytuje ve slupkách hroznů červené barvy. Kdo víno nepije, nemá ještě vyhráno. OTA se už našel také v pivu, kávě i čaji. Najít dá se také v kmínu, hladké i hrubé mouce, dětské obilné kaši, sušené mleté paprice a rýži. ✕

Vlámský malíř Pieter Bruegel zachytil na svém plátně s názvem *Žebráci* (1568) projevy nemoci zvané ergotismus. Tmavé podlitiny, zažíva uhnívající končetiny. Příčinou epidemii, které se mnohokrát prohnaly středověkem, byl jedovatý námel. Lidé se otrávilí obilnými potravinami. Námelem otrávené obilí bylo pravděpodobně příčinou případu čarodějek ze Salemu (1692). V americkém městečku se najednou začali v křečích zmitat lidé i hospodářská zvířata. Z čarodějnictví bylo obžalováno 24 mladých žen a odsouzeno k smrti.

Informační servis

Lži v regálech

Riká se, že papír snese všechno a jinak je tomu i s údaji o složení potravin na etiketách výrobků. Přinášíme některé z nejkřiklavějších případů klamání spotřebitelů o vlastnostech nabízených potravin.

Bleší písmo na obalech ani pod lupou někdy neukáže pravdu, skutečné složení potravin se mnohdy odhalí až v laboratoři. Zkušenosti Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) ukazují, že každá šestá až sedmá potravina má jiné složení, než o ní výrobce tvrdí. Spotřebitel může být právem rozzloben. Inspektoři loni prověřili zhruba osm tisíc potravinářských výrobků a zjistili, že 15 % z nich uvádí na obalu údaje, které neodpovídají pravdě. Ředění potravin lacinějšími náhražkami, z nichž k nejoblíbenějším patří voda, je evergreenem, který ani letos u výrobců neztratil na popularitě.

Vaječné těstoviny bez vajec
Když se těstoviny nazývají vaječné, čekáme, že v nich vejce budou, ale háček je v tom, že nikde není určeno, kolik vajec by to mělo být. Až do roku 2006 platila povinnost, že vaječné těstoviny musely mít aspoň dvě vejce na kilogram mouky. Pak změna vyhlášky uložila výrobcům, že k výrobě vaječných těstovin mají kromě mouky použít také vejce nebo vaječné výrobky, ale bez blíže určeného množství. Výsledky kontrol bývají občas kuriózní. Nejenže je množství vajec stopové, ale občas v těstovinách

nelze najít žloutek, což se projevuje nepřítomností cholesterolu. V bílku žádný cholesterol není. Proč výrobci nedávají žloutek do těstovin? Není to proto, že by tím chtěli chránit naše tepny před cholesterolem, nýbrž proto, že žloutky jsou žádanou surovinou do cukrářských výrobků, a z vajec pak zůstávají jen bílky. SZPI například zachytila těstoviny značky Quadrucci, kde bylo deklarováno deset procent vajec ve výrobku, avšak při analýzách se našlo pouhých devět miligramů cholesterolu na kilogram těstovin. Přitom jeden vaječný žloutek v průměru obsahuje 230 mg cholesterolu.

Když se deklarují vejce, měla by to být vejce kompletní i se žloutkem. Filosofové si odedávna kladli otázku, zda bylo dříve vejce nebo slepice, dnes otázka stojí, zda vejce musí mít žloutek. Zvlášť závažné na tom je, že dodavatelem sušených vajec pro inkriminované těstoviny byl, jak se ukázalo, hlavní aktér polské vaječné aféry firma Viga z města Kalisz, při níž se zjistilo, že tuny ještě neexpedované směsi obsahovaly toxické bakterie, těžké kovy jako olovo a kadmium, ba i drcené rybí kosti.

Led za cenu masa

Zažil to každý z nás – zmrazené rybí filé se po tepelné úpravě smrsklo na poloviční velikost a přitom se z něj uvolnila voda. Nadbytečnou vodu ve zmrazených rybích výrobcích odhalila SZPI v polovině zkoumaných vzorků. Je-li do výrobku přidáno více než 5 % vody, musí být voda uvedena

ve složení potraviny jako jedna ze složek. Kdyby to přistižení hříšníci učinili, nemohl by jim nikdo nic vytknout. Je třeba vědět, že filety z mořských ryb se zmrazují dvojím způsobem. Kvalitnější výrobek se zmrazuje pouze jednou, a to přímo na moři. Tento způsob se označuje zkratkou FAS z anglického frozen at sea. Při druhém způsobu se ulovené ryby také zmrazí na moři, jenže pak se na pevnině znovu rozmrazí a po zpracování zmrazí podruhé (double frozen). A to je příležitost, jak do masa ryby s pomocí přídatných látek (polyfosfáty, kyselina citronová, kuchyňská sůl) vpravit vodu, někdy až 60 %. Pak se rybí maso znovu zmrazí a na povrchu se tzv. glazuje, tedy jinak řečeno potáhne se vrstvou ledu. Když v takovém případě není na spotřebitelském balení uvedena voda jako složka, je to klamání spotřebitele.

Košer, ale falšovaná

Káva je oblíbená a je také drahá, proto se často falšuje. SZPI zkontrolovala od roku 2000 až do současnosti 100 vzorků instantní i mleté kávy a 21 z nich, tedy pětina, obsahovala různý podíl náhražky. Za úsměvnou perličku lze považovat fakt, že falšovaná byla i košer káva z Izraele, i když certifikát rabína byl pravý. Falšované byly převážně kávy instantní, nejčastěji se mezi nimi vyskytovaly výrobky původem z Polska. V některých případech činil podíl náhražky až 82 %, což znamená, že samotné kávy ve výrobku bylo jen 18 %. Čím se káva nastavuje? Nejčastěji škrobem, pak čekanou, filky nebo obilným sladem. Kontrolorům to potvrzuje přítomnost polysacharidů a cukrů, ty se totiž v samotné kávě nevyskytují, naopak jsou typické pro již zmíněné náhražky. ✕

Test

Dámské holicí strojky

Kvalita dámských holítek se různí. Výrobky, které dobře oholí, nepoškrábou, jsou drahé. V testu se hůře umístily strojky privátních značek drogistických řetězců. Jednorázová holítka jsou řádově horší co do kvality holení než strojky s výměnnými hlavicemi. Pánský holicí strojek oholí stejně dobře jako dámské modely, je ale levnější. Jako praktický se ukázal holicí strojek vybavený holicí pěnou v gelové formě.

Nohy hladké jako tvář

d dobrá rada

Gillette Venus Embrace (velmi dobře, 310 Kč) a **Gillette Venus Pro Skin Sensitive** (velmi dobře, 330 Kč) zajistí nejhladší oholení a nepodráždí pokožku. Za velmi kvalitní oholení ale nemusíte platit vysoké částky, podobných výsledků dosáhl i „základní“ strojek **Gillette Venus** (velmi dobře, 210 Kč); má sice méně břitů a zvlhčujících pásek, ale oholí prakticky stejně. Mezi velmi dobré strojky se probojovaly také výrobky druhého světového hráče v holení **Wilkinson Sword Quattro for women Bikini Sensitive** (velmi dobře, 300 Kč) a **Wilkinson Sword Quattro for women** (velmi dobře, 250 Kč). První jmenovaný kromě hlavice s břitů disponuje i praktickým malým bateriovým zastřihovačem chloupků.

Přemýšleli jste někdy nad tím, zda je nějaký zásadní rozdíl mezi holicím strojkem pro muže a pro ženy? Samozřejmě na první pohled rozdíl patrný je. Černá versus růžová barva a design poplatný tomu, co zabírá v reklamě a na co se v obchodě snadno chytíte. Na druhý pohled ale zjistíte, že oba typy strojů mají různý počet břitů, výkyvné hlavice, napínací lamely, ergonomicky tvarované rukojeti a tak dále, zkrátka, že toho mají více společného než odlišného. Až na cenu. Pánské holicí strojky jsou levnější.

Do našeho testu jsme zařadili modely určené pro ženy, pro srovnání jsme naše testující nechali holit nohy a podpaží i pánským modelem Gillette Mach 3. Výsledek? Pánský strojek obstál stejně dobře jako dámské strojky a získal by celkovou známku velmi dobře. Jeho jediným nedostatkem byla přílišná ostrost a při neopatrné manipulaci se s ním testující snadno mohli pořezat. Méně praktická byla rovná tenká rukojeť optimalizovaná pro holení tváře. Při troše cviku ale není problém sáhnout po pánské alternativě, zejména s ohledem na ceny náhradních hlavice dámských strojů. Dámský holicí strojek za 210 korun a jedna náhradní hlavice za osmašedesát je nejnížší, pokud bereme v potaz ty nejlepší dámské strojky z testu.

Holení pod dozorem

Abychom mohli posoudit kvalitu jednotlivých výrobků a rozdíly mezi nimi, potřebovali jsme testující. Dvacet pět dobrovolnic ve věku od 18 do 64 let docházelo jednou týdně po dobu 14 týdnů do naší laboratoře, kde si pod dohledem odborníků holily podpaží a nohy strojky, které jim byly přiděleny v náhodném pořadí. Po každém oholení následovalo vyhodnocení, kdy testující hodnotili pohodlnost a praktické aspekty a profesionálové z laboratoře kvalitu oholení.

Pro zachování úplné nestrannosti nevěděli ani odborníci, kterým strojkem byly jim hodnocené nohy a podpaží oholeny. Každá polovina těla se navíc holila jiným strojkem vždy v náhodném pořadí. Dalších deset zkušených hodnotitelů dostalo strojky domů, aby se s nimi holili alespoň třikrát týdně. Výsledky jsme následně pro kontrolu porovnali s hodnotami z holení v laboratoři.

Test tak ukázal nejen to, jak dobře jednotlivé strojky zvládnou odstranit chloupky, ale i to, jak rychle chloupky oholené konkrétním strojkem dorůstají, a podráždění pokožky po oholení.

Hodnotili jsme samozřejmě i praktické aspekty, jako je čištění strojů, snadnost výměny hlavice, použitelnost a praktičnost ukládacích boxů nebo to, zda mají strojky ochranný kryt na břit, který oceníte zejména při cestování.

Holení i bez pěny

Mezi testovanými strojky jsme našli mnoho zajímavosti a inovací. Zvlhčující proužky nejsou žádnou novinkou a zejména u ženské pokožky nohou, která má tendenci být sušší, jsou vítány. Musí ovšem fungovat a vydržet. U strojeku Balea Fantastique tomu tak nebylo, proužky byly tvrdé a prakticky vůbec
➤ str. 25

1

Jak testujeme

podrobný postup testu dámských holicích najdete na www.dtest.cz/holicka

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality dámských holicích

holení 40 %
šetrnost 40 %
obsluha 20 %

Test Dámské holicí strojky

dámské holicí strojky s výměnnými hlavicemi

	Gillette Venus Embrace	Gillette Venus Pro Skin Sensitive	Gillette Venus Breeze	Wilkinson Sword Quattro for women Bikini Sensitive	Gillette Venus	Wilkinson Sword Quattro for women	dm Bales / Fantastique 5-Klingen Rasierer
počet břitů	5	5	3	4	3	4	5
náhradní hlavice dodávané s holičkem	1	0	1	0	1	0	0
průměrná cena (Kč)	310	330	300	300	210	250	170
náhradní hlavice (Kč)	415	460	405	250	270	250	170
počet náhradních hlavice v balení	4	4	4	4	4	4	4
cena za 1 náhradní hlavici (Kč)	104	115	101	63	68	63	43
hodnocení kvality	velmi dobře 84 %	velmi dobře 84 %	velmi dobře 82 %	velmi dobře 81 %	velmi dobře 80 %	velmi dobře 80 %	dobře 73 %
holení	velmi dobře 85 %	velmi dobře 84 %	velmi dobře 81 %	velmi dobře 81 %	velmi dobře 80 %	velmi dobře 83 %	dobře 72 %
nohy	++	++	++	++	++	++	++
podpaží	++	++	+	++	++	++	+
pohodlnost holení	++	++	++	++	+	++	+
šetrnost k pokožce	velmi dobře 85 %	velmi dobře 84 %	velmi dobře 85 %	velmi dobře 83 %	dobře 79 %	velmi dobře 81 %	dobře 77 %
při holení	++	++	++	++	+	++	+
po holení	++	++	++	++	+	++	+
riziko požezání a zarudnutí	++	++	++	++	++	++	++
obsluha	velmi dobře 81 %	velmi dobře 81 %	velmi dobře 80 %	dobře 75 %	velmi dobře 83 %	dobře 74 %	dobře 67 %
ovládání	++	++	++	+	++	+	+
přizpůsobení: noha / podpaží	+ / ++	++ / ++	+ / +	++ / ++	++ / ++	+ / +	+ / +
výměna hlavice	++	++	++	-	++	-	+
ukládání	○	○	○	○	○	○	-
čištění	+	+	++	+	++	+	○
vybavení							
bateriový provoz	x	x	x	✓	x	x	x
výkyvná hlavice	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
zvlhčující proužky	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
lamely pro napínání pokožky	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ochranná mřížka	x	x	x	✓	x	✓	x
ochranná krytka hlavice	x	x	x	✓	x	✓	x
úložný box	x	x	x	x	x	x	x
kolébka na strojek	✓	✓	✓	✓	✓	x	✓
krabička na náhradní hlavice	✓	✓	✓	x	✓	x	x
hmotnost strojek (g)	22	22	25	70	22	41	37
délka strojek (mm)	146	146	150	156	144	144	150

klíč:

++ + ○ - --
velmi dobře ↔ nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %
dobře 79–60 %
uspokojivě 59–40 %
dostatečně 39–20 %
nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

Rossmann Isana / / Pace 6 Lady Rasierer 6-Klingen-System	Wilkinson Sword Intuition Naturals Sensitive Care	Schlecker Rilanja Body / / Pretty Woman Glamour Nachfüllbares 3-Klingen-System	Rossmann Isana / / Vabene I Rasierer 3-Klingen-System	dm Balea / / Mystique 3-Klingen-Rasierer	Wilkinson Sword Lady Protector
6	4	3	3	3	2
0	0	1	1	1	1
190	250	130	130	130	190
190	250	130	80	140	200
4	4	4	4	6	5
48	63	33	20	23	40
dobře 72 %	dobře 71 %	dobře 63 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 55 %	dostatečně 22 %
dobře 71 %	dobře 73 %	dobře 63 %	uspokojivě 58 %	dobře 65 %	uspokojivě 52 %
+	+	+	+	+	o
+	o	+	o	+	o
+	++	o	o	o	o
dobře 78 %	dobře 79 %	dobře 69 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 55 %	dostatečně 22 %
+	++	+	o	o	o
++	o	o	+	++	o
++	+	++	++	+	--
dobře 65 %	uspokojivě 49 %	uspokojivě 50 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 57 %	uspokojivě 44 %
o	o	o	+	+	-
+/+	o/o	+/+	+/o	+/o	o/o
++	++	--	o	o	--
o	o	o	+	o	+
+	o	+	+	+	o
x	x	x	x	x	x
✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	✓	✓	✓	✓	✓
x	✓	x	x	x	✓
x	✓	x	x	x	✓
x	x	x	x	x	x
✓	✓	✓	✓	✓	✓
✓	x	✓	✓	✓	x
34	54	20	27	21	35
157	145	135	131	144	111

★ vítěz testu
 Ⓢ výhodný nákup

Jednorázový strojek dm Balea byl jedním z nejhorších z hlediska rizika pořezání. Četné drobné ranky byly na kloubech, ale i na hladké pokožce.

Wilkinson Sword Lady Protector se nedokázal přizpůsobit konturám podpaží a oholit ochlupení. Navíc se s ním testující často pořezali.

Lady Protector není vhodný ani na holení nohou. Na obrázku vidíte strupy na holení testující. Rána byla viditelná i několikátý den po oholení.

Test Dámské holicí strojky

dámské holicí strojky jednorázové

	Wilkinson Sword Xtreme 3 Beauty	Rossmann Isana / Damen Einwegrasierer 3-Klingen	Gillette Simply Venus 2	Wilkinson Sword Extra2 Beauty	Bic twin lady Sensitive	dm / Balea Einwegrasierer
počet břitů	3	3	2	2	2	2
počet holítek v balení	4	4	4	5	5	5
průměrná cena (Kč)	100	100	115	80	50	45
cena za 1 holítko (Kč)	25	25	29	16	10	9
hodnocení kvality	dobře 75 %	dobře 68 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 42 %	uspokojivě 40 %
holení	dobře 74 %	dobře 67 %	uspokojivě 58 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 55 %	uspokojivě 54 %
nohy	++	+	+	+	+	+
podpaží	+	+	+	o	o	o
pohodlnost holení	+	+	o	o	o	o
šetrnost k pokožce	dobře 78 %	dobře 73 %	uspokojivě 59 %	uspokojivě 53 %	uspokojivě 44 %	uspokojivě 40 %
při holení	+	+	o	o	o	o
po holení	++	++	+	+	o	o
riziko pořezání a zarudnutí	++	++	++	++	-	-
obsluha	dobře 71 %	dobře 60 %	uspokojivě 40 %	uspokojivě 48 %	dostatečně 32 %	dostatečně 32 %
ovládání	+	o	o	o	-	-
přízpůsobení: noha / podpaží	+ / +	+ / +	o / +	o / o	- / o	- / o
ukládání	+	o	+	+	o	o
čištění	+	+	+	+	o	o
vybavení						
výkyvná hlavice	✓	✓	x	x	x	x
zvlhčující proužky	✓	✓	✓	✓	x	✓
lamely pro naplnění pokožky	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ochranná mřížka	x	x	x	x	x	x
ochranná krytka hlavice	✓	✓	✓	✓	✓	✓
hmotnost strojek (g)	12	11	8	6	4,45	8
délka strojek (mm)	132	132	119	116	115	115

klíč:

++ + o - --

velmi dobře ↔ nedostatečně

rozpětí hodnocení:

velmi dobře 100–80 %

dobře 79–60 %

uspokojivě 59–40 %

dostatečně 39–20 %

nedostatečně 19–0 %

vysvětlivky:

✓ ano x ne

Některá hodnocení mohou být limitována.

Při shodném hodnocení kvality pořadí podle abecedy.

★ vítěz testu

Ⓢ výhodný nákup

Více břitů neznamená lepší oholení. Vždy záleží na konkrétní konstrukci daného strojeku. Některé modely s více břitů měly problémy se zanášením břitů umístěných příliš blízko u sebe. To nejen ztěžuje čištění, ale v konečném důsledku zkracuje životnost hlavice, kterou musíte častěji měnit.

nezvlhčovaly, u holítka Rilanja Body Pretty Woman sice zvlhčovaly, ale překvapivě rychle se rozpustily stejně jako u jednorázového holítka Gillette Simply Venus 2.

Od zvlhčujících proužků je jen krok k proužku gelu na holení. Vynález, kterým disponuje Gillette Venus Breeze, je gel na holení přímo na hlavici strojeku. Zvlhčením se gelové polštářky začnou rozpouštět a fungují namísto holicí pěny. Toto vylepšení skutečně funguje a bylo testujícími oceněno pro příjemnost, praktičnost a šetrnost vůči pokožce. S gelovými proužky nebyl problém oholit se v podpaží, ovšem oholit jemné kontury bylo kvůli jejich velikosti obtížnější. I po rozpuštění gelu po šesti použitích bylo holení stále pohodlné. Strojek by byl ideálním řešením na cesty, pokud by nebyl dodáván se zbytečně velkou krabičkou a nechtybela mu jakákoli krytka na hlavici s břitů a vlhkými proužky, což je značně nepraktické. Pro běžné holení je ovšem vhodnější použít pěnu na holení, neboť lépe změkčuje ochlupení; důležité zejména v podpaží a tříselech. Mýdlem, které funguje jako pěna na holení, je vybaven i strojek Wilkinson Sword Intuition, jeho systém byl ovšem hodnocen hůře především kvůli přílišnému zanášení břitů, špatné kontrole nad holeným místem a podráždění pokožky po holení.

Špatný ochránce

Každý strojek si různě poradil s různými částmi těla. Na podpaží byla vhodnější holítka s malou a krátkou hlavici. Nejlepší z jednorázových holicích strojků Wilkinson Sword Xtreme 3 Beauty se oproti ostatním lépe přizpůsoboval zejména konturám nohou, jeho břitů jsou totiž velmi ohebné, na druhou stranu dlouhé a tenké břitů ztěžovaly holení v podpaží.

Nejhorší z testovaných, Wilkinson Sword Lady Protector, si ovšem moc dobře neporadil ani s nohama ani s podpažím. I přesto, že jeho název znamená ochránce, při holení s ním jsme

se opakovaně setkali s pořezání na kolenu, holení či kotnicích. Celkem jsme při holení tímto výrobkem zaznamenali 16 případů pořezání, z toho sedm větších ran, které skončily strupem. Holení v podpaží bylo téměř nemožné, protože hlavice se nepřizpůsobovala konturám. Nepraktický design rukojeti ztěžoval ovládání strojeku a holení v oblasti třísel bylo značně obtížné. Uchyacení hlavice ke strojeku je nestabilní, občas odpadávala. Testující po holení tímto strojkem navíc cítili pálení pokožky. Lepších výsledků než se strojkem za téměř dvě stě korun dosáhnete použitím jednorázového holítka, za které zaplatíte korun deset. ✖

Ženská pokožka je obecně sušší než mužská a liší se i způsobem holení. Při holení nohou je třeba oholit velkou plochu. Tomu jsou přizpůsobeny i holicí strojky. Kvalita čepelí je sice srovnatelná s pánskými strojky, liší se ale jejich rozmístění a celkový tvar hlavice. Více drobných poranění jsme zaznamenali u strojků, jejichž hlavice měly hranatý tvar. Při použití pánského holicího strojeku bylo riziko pořezání větší a strojek nebyl tak jemný vůči pokožce jako dámské modely, nicméně holil velmi dobře.

Před holením je výhodné vykoupat se v teplé vodě. To uvolní póry a tak se sníží riziko drobných poranění pokožky. Pokud nemáte strojek s holicím gelem nebo mýdlem (Gillette Venus Breeze, Wilkinson Sword Intuition), je nezbytností použít holicí pěnu. Po holení je vhodné osprchovat holená místa vlažnou vodou a použít prostředek na stažení pórů, který zároveň hydratuje (balzám po holení nebo po opalování).

Jak na chloupky

Epilace: bolestivý, ale účinný způsob odstraňování chloupků pomocí elektrického epilátoru. Vyžaduje cvik a ochotu vydržet bolest, na níž si ovšem časem zvyknete. Chloupky musí být krátké a kůži na místě holení je třeba jednou rukou napnout. Epilátor vytáhne chloupky i s kořínky; nové pak dorostou až za několik týdnů. Před i po epilaci použijte tělový peeling nebo mycí houbu z přírodní houby lufa; kůži tak zbavíte šupinek. Vhodné je i pravidelné používání krému, aby nedocházelo k zarůstání chloupků. Na trhu jsou nově strojky kombinující epilátor s žiletkovým strojkem pro ta místa, kde je epilace příliš bolestivá nebo nepraktická.

Depilace: odstraňování chloupků pomocí depilačních krémů. Ty po nanesení chloupky uvolní a poté se seškrábnou plastovou stěrkou. Před první aplikací depilačního krému si vyzkoušejte snášenlivost pokožky. Depilační krémy mohou být velmi dráždivé. Krém naneste do ohybu paže, nechte několik minut působit a poté jej smyjte. Pokud se za 24 hodin neobjeví žádná reakce, můžete krém bez obav používat.

Depilační vosk: patří k technikám odstranění chloupků, které je třeba vyzkoušet a mít na ně dostatek odvahy. Nezáleží na tom, zda se jedná o studený nebo teplý vosk. Bolestivost při strhávání proužků s voskem je cenou za to, že budete mít od holení přibližně na měsíc pokoj. Ne každý vosk je ovšem kvalitní. Některé studené vosky nedokázaly v minulých testech odstranit chloupky v požadované kvalitě. Teplé vosky se musí před použitím nahřát; mají ovšem tu výhodu, že působením tepla se ochlupení snáze uvolní. Vedle vosku můžete vyzkoušet domácí cukrovou pastu. Ohřejte stejný díl cukru a citronové šťávy, přidejte trochu soli a zahřívajte, až hmota zkaramelizuje do zlatavě žluté barvy. Po vychladnutí ji jemně propracujte jako těsto. Cukrovou pastu nanášejte po směru růstu chloupků, vmasírujte a poté škrábáním odtrhněte podobně jako vosk.

Elektrický holicí strojek: funguje na stejném principu jako pánské elektrické strojky (po nichž také můžete bez obav sáhnout). Lze se s nimi holiť na sucho, případně ve sprše (pokud to daný model umožňuje). Některé jsou vybavené speciálními hlavicemi pro holení podpaží či třísel. Holení elektrickým strojkem je méně účinné a je třeba jej poměrně často opakovat.

Fejeton Holí to!

Co vede k obrovskému vzrůstu popularity dámských holítek v poslední době? Čím to je, že tyto jednoduché a levné napodobeniny sofistikovaných pánských holicích strojků téměř vytlačily z trhu elektrické depilátory a mučící voskové náplasti? Jsou stále chlupatější ženské nohy civilizační chorobou, nebo jde jen o přechodnou reakci na globální klimatické změny?

Pro vyčerpávající odpověď na tyto naléhavé otázky dneška nemám dosud dostatek podkladů a ani místo. K jisté orientaci v problému ale může posloužit nahlédnutí do reakcí spotřebitelů tak, jak se mi je podařilo ukrást z firemní databáze společnosti Anichlup Inc., předního výrobce dámských holítek v Evropě.

„Moje žena trpěla od dětství tzv. syndromem chlupatosti nohou, který se později rozšířil i na jiné tělesné partie. Neměl jsem o tom zprvu ani ponětí, jen jsem se poněkud podívoval, proč se vdávala v tepláčkách. Když chlupy začaly překážet našemu manželskému soužití, vyzkoušela manželka všechny dostupné prostředky k jejich likvidaci, leč marně. Teprve vaše holítka slavilo úspěch! Ovšem následkem toho byla má žena vyštvaná z tlupy goríl nížinných a tak ji mám zase doma.“

Josef Kaledna, Kongo
(Mimochodem, reklamní akce společnosti vedená pod heslem I gorila by ožila zvedla prodej dámských holítek ve střední Africe o 13 %.)

„Doposud se o většinu prostředků

a nástrojů k dosažení hladkých nohou dalo zjednodušeně říci: Holí to, ale bolí to. Vaše holítka holí a nebolí! Jak jste to dokázali? Manžel s ním dokonce jednou podřizl králíka a ten ani nekvikl.“

Helena Prudká, Kladenská Nová Ves
„Vracím vám zakoupené holítka, neboť mi potrhalo punčocháče! V návodu nebylo, že si je mám nejdříve sundat. Žádám náhradu!“

Jitřenka Bílá, Kostelec
„Proč by ženy nemohly mít chlupaté nohy? Vaše holítka jsou jen důsledkem nehorázného sexismu, machismu a mužského šovinismu, ovládajícího naši společnost!“

M. Švarná, feministka
„Důrazně protestuji, abych byl stále zneužíván tím, že vaše nesmyslné výroky jsou označovány mým jménem! Podnikám právní kroky, neboť tím trpí má pověst seriózního badatele a konstruktéra, jehož vynálezy, jako např. patentní zavařovač klouzků anebo pneumatický klozet, usnadňují život milionům pracujících!“

Karel Holítka, vynálezce
Mohl bych ještě pokračovat, poněvadž jsem se do firemní databáze nabalíval opravdu důkladně, ale snad to stačí, abyste se dopracovali ke stejným závěrům jako já: Se vším praštěte a upalujte pro holítka! Teprve pak si můžete ujasnit: Jste ženská nebo chlap a co vám vaše nožičky vlastně udělaly?
Zdeněk Rosenbaum

Informační servis Čarování s obuví

Máte radost z objevu nových bot, které vám v obchodě hned padly do oka. Ještě si je vyzkoušet. Velikost sedí, barva vyhovuje. Hotovo, zapláceno a už si nové botky spokojeně odnášíte.

Radost a spokojenost však rychle vyprchá, když si doma pročítáte kupní doklad s označením obuvi za „módní“. Nadto v příložených pokynech, jak o obuv pečovat, se dočtete, kam v ní můžete chodit, kdy, při jaké příležitosti a na jak dlouho. Omezení použití bot snad nemá konce a vy přemýšlíte, kde se stala chyba.

Co je „módní obuv“?

Módní obuv je jednou ze základních kategorií obuvi stojící na stejné úrovni jako obuv společenská. Členění obuvi do kategorií vychází z její účelovosti a s tím spojených požadavků kladených na fyzikální vlastnosti té či oné kategorie. Obuvní průmysl, ale především technické normy ať už evropské či české, dále rozlišují mezi obuví „módní“ a „vysoce módní“.

Módní obuv se rozumí obuv navržená a vyrobená

pro nošení v nenáročných podmínkách, u níž je předváděná módnost. Její vymezení se ještě doplňuje tím, že je určena pouze pro krátkodobé nošení, např. po místních komunikacích, v dopravních prostředcích nebo v místnostech. Oproti tomu vysoce módní obuv je vymezena jako obuv navržena a vyrobená s předpokladem omezené životnosti, u které je módní vzhled nejdůležitějším parametrem. Z hlediska užitných vlastností se jedná o dva diametrálně odlišné typy obuvi. Zatímco módní obuv je určena k běžnému použití a měla by kvalitativně odpovídat minimálně základním požadavkům na společenskou obuv, od vysoce módní obuvi toho nelze mnoho očekávat.

Z uvedených definic vyplývá jednoznačné omezení použitelnosti obou typů obuvi. Zjednodušeně je sněslovi „módní obuv“ vysvětlováno jako upřednostnění vzhledu před funkčností, efektního provedení před životností. Každé zjednodušování však v sobě nese riziko nepřesného vymezení pojmu a v jeho důsledku i nesprávné pochopení. Někteří prodejci pro dovršení zmatek propojují obě definice podle toho, jak se jim to hodí. Pak se klidně můžete setkat s vymezením módní obuvi jako obuvi navržené a vyrobené pro krátkodobé nošení v nenáročných podmínkách s předpokladem omezené životnosti, u níž je módnost nejdůležitějším parametrem.

Módní, jakož i vysoce módní obuv patří mezi spotřební zboží a vztahuje se na něj dvouletá záruční doba. Nutno však od sebe odlišovat zákonnou záruku za vady a životnost výrobku, přičemž životnost obuvi určuje způsob a intenzita jejího užívání. Zvláště u vysoce módní obuvi je třeba toto mít na zřeteli, protože jedním z definičních znaků vysoce módní obuvi je právě omezená životnost a podle občanského zákoníku záruka u ní skončí uplynutím její životnosti.

Parametry, které by měla módní obuv splňovat, nejsou tak přísné ve srovnání s jinými druhy obuvi. Nevyžaduje se u ní např. odolnost proti uklouznutí, odolnost textilní podšívky proti odírání, odolnost vrchového materiálu proti opakovanému ohybu za mokra a při snížené teplotě nebo odolnost proti pronikání vody. Příslušná technická norma zároveň stanovuje, že požadavky na módní obuv se nevztahují na obuv označenou jako „vysoce módní“. Zapomeňte proto na to, že by módní obuv měla sloužit k pravidelnému, celodennímu nošení. O vysoce módní obuvi ani nemluvě.

Pro spotřebitele je pod-

Zabarvené nohy

„Obuv někdy barví a na to se záruka přece nevztahuje,“ drze prohlašují mnozí prodejci. A někteří jdou ještě dál, když za vinika označí přímo vás s tím, že máte agresivní pot. Ani v prvním ani v druhém případě to pravda není. Pouští-li obuv barvu, nejedná se o její vlastnost obvyklou. Z toho lze dovodit povinnost prodejce vás na tuto specifickou vlastnost upozornit. A aby si obuv zachovala vlastnost obvyklou, nesmí pouštět barvu jak za sucha, tak za vlhka bez ohledu na to, zda se jedná o dešťovou vodu či pot. Ačkoliv se každá reklama musí posuzovat individuálně, přesto všechny mají jedno společné vodítko – míru obvyklosti. Rozhodně není obvyklé, aby nová sportovní obuv obarvila ponožky či aby nové společenské lodičky zanechaly barevné stopy na punčochách či přímo na kůži. Stane-li se tak, je namístě uplatnit rozpor s kupní smlouvou, případně neplatnost ustanovení vylučujícího odpovědnost prodejce, a v neposlední řadě dát podnět ke kontrole České obchodní inspekci.

i

Dá se v obchodě poznat, zda obuv barví? Sice se jedná o laickou zkoušku, ale napovědět může. Postačí k ní světlý, nejlépe bílý kapesník (či kousek látky), papírové příliš vhodné nejsou. Několikrát kapesníkem otřete rubovou stranu svršku obuvi a poté i stélku. Nezbarví-li se, je to signálem, že stálobarevnost za sucha by neměla být problémem. Další krok vyžaduje trochu vlhkosti. Buď na kapesník kápněte vodu, máte-li ji v lahvi na pití s sebou, nebo se budete muset spokojit se slinou (hygienické to ale není). A opětovně přetřete rub svršku a stélku. Zabarví-li se kapesník, je lepší se poohlédnout po jiné obuvi.

i

Telefonická poradna je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

statné, že na začátku zařazení obuvi do té které kategorie stojí prvotní rozhodnutí výrobce o účelu, jež má obuv plnit. Spolu s vyrobenou obuví výrobce, častěji ale až dovozce, dodává obchodníkům specifikaci obuvi obsaženou v záručních listech či návodech. Je povinností prodejce z uvedené specifikace vyjít a označit obuv příslušnou kategorií obuvi tak, aby nebylo pochybností o tom, kam patří a co to pro spotřebitele znamená. Má se tak dít výslovným vyznačením kategorie přímo na výrobku, na jeho obalu či na informačním štítku u vystavené obuvi. Není-li takového označení, pak je třeba na kategorii usuzovat ze samotného vzhledu, konstrukce a použitého materiálu tak, jak je chápá průměrný spotřebitel. Ale k absenci označení by nemělo docházet, jak dále uvedeme.

Povinnosti prodejce

Zákon o ochraně spotřebitele obecně prodávajícím přikazuje označovat výrobky přímo, viditelně a srozumitelně. Proávajícím jsou uloženy v této souvislosti dvě hlavní povinnosti, a to povinnost obuv označit a spotřebitele o druhu a vlastnostech obuvi informovat.

Označení druhu by mělo být vyznačeno čitelně a trvale alespoň na jednom půlpáru obuvi. Současně se musí spotřebiteli dostat v souladu se zákonem o ochraně spotřebitele přímo v místě prodeje infor-

mace o účelu obuvi, možnostech použití, specifických vlastnostech, způsobu údržby a o nebezpečí, které z nesprávného užití či údržby vyplývá. Splnění této povinnosti by mělo z povahy věci předcházet uzavření smlouvy, tedy ještě před zaplacením, což se v praxi příliš nedodrжуje.

Dále je prodejce povinen tyto informace předat spotřebiteli ve srozumitelné a písemné podobě nebo jej informovat jiným prokazatelným způsobem. Děje se tak ve většině případů přiložením tištěného letáčku. Prodávající musí zachovat označení výrobků od výrobce či dovozce, rozhodně jej nesmí odstraňovat či jakkoliv měnit. Ve vztahu k módní a zvláště vysoce módní obuvi, u které jsou užité vlastnosti omezeny, je povinností prodejce potenciálního kupujícího předem zřetelně na tuto skutečnost upozornit.

Možnosti obrany

Určitě je na místě uplatnit rozpor s kupní smlouvou, pokud se vám prodejce opomněl zmínit, že jde o obuv s nálepkou „módní“ či dokonce „vysoce módní“. Právo na vrácení kupní ceny se v tomto případě opírá o výše zmíněnou povinnost nejpozději před uzavřením smlouvy upozornit spotřebitele na omezení užitečných vlastností zvolené obuvi, které není na první pohled zřejmé nebo s ohledem na typ obuvi obvyklé. Občanský zákoník totiž pracuje s pojmem „shoda s kupní smlou-

vou“ zahrnující i to, že daná věc má minimálně jakost a užité vlastnosti pro věc takového druhu obvyklé. V opačné situaci nastává rozpor. V prvních šesti měsících od nákupu se na vaši stranu staví i zákon tím, že se navíc má za to, že vytýkaný rozpor existuje bez nutnosti jej z vaší strany prokazovat. Jen připomeňme, že prodejce je povinen uplatněný rozpor posoudit a vyjádřit se k němu nejpozději v reklamční 30denní lhůtě. Jde o rozpor neodstranitelný opravou či výměnou zboží, proto žádejte vrácení peněz.

Je však možné se s prodejcem dohodnout na výměně nechtěných módních botek za úplně jiné ze sortimentu prodejce. Někteří obchodníci se k možnosti výměny nenošené obuvi zavazují sami na vývěsce v prodejních prostorách nebo častěji na účtence. Nezapomínejte, že lhůta, v níž tak můžete učinit, je odvislá na vůli prodejce a je třeba se jí řídit. Vždy však platí pravidlo, čím dříve tím lépe.

Vyskytne-li se na módní obuvi vada v průběhu dvouleté zákonné záruky, nejde-li o prvních šest měsíců, podejte k prodejci reklamaci. Jestliže jste boty nosili v souladu s pravidly pro jejich používání, sdělte to prodejci již při sepišování reklamčního protokolu. Po případném zamítnutí vyhledejte znalce a podložte své tvrzení o vadě vyjádřením odborníka. U vysoce módní obuvi je situace složitější, neboť efektní vzhled je upřednost-

něn před ostatními parametry a nelze tedy na tento druh obuvi aplikovat požadavky na jakost obvyklou. Proto se lze také u této obuvi jen stěží domáhat změny rozhodnutí prodávajícího v reklamačním řízení prostřednictvím znaleckého posouzení.

Podmínkami občasného, krátkodobého použití v nenáročných podmínkách, nejlépe v interiéru, se to v záručních listech či návodech jenom hemží. Pakliže obuv nenese označení módní obuv v souladu s účelem udaným výrobcem, jsou tyto podmínky pro rozpor se zákonem neplatné. Bude-li se prodejce na ně v zamítnuté reklamaci odvolávat, namítněte jejich neplatnost a trvejte na řádném vyřízení reklamace. Někdy však trvání na svém vede jen k nekonečnému dohadování s prodejcem, které může rozseknout jen znalecký posudek a potažmo verdikt soudu, pokud bude prodávající nadále závěry posudku vyplývající ve váš prospěch ignorovat.

Chybné označování výrobků, které ve svém dů-

sledku může kupujícího klamat, jakož i nesprávné informování o právech a podmínkách reklamace, zajímá i kontrolní orgán, tedy Českou obchodní inspekci. Není nic jednoduššího než podat podnět ke kontrole.

Jak předcházet starostem

Buďte iniciativní! Při výběru, tedy ještě před zaplacením, se prodejce ptejte, zda se nejedná o obuv módní a zda a jak je omezeno její použití. Pokud možno ještě před samotnou koupí si vyžádejte a nahlédněte do tištěného návodu k použití a pečte o obuv této kategorie. Slovní ujištění prodejce je sice fajn, ale přednost má to, co je černé na bílém v návodu, který vám následně obchodník vloží do krabice s botami. Pokud se rozhodnete módní obuv koupit, řiďte se pokyny k údržbě a nošení doporučenými v návodu či záručním listu. Ihned při výskytu vady obuv reklamujte a současně upozorněte prodejce, že jste ji nosili a ošetřovali přesně v souladu s jeho pokyny. ✕

Praktiky prodejců

■ Používání názvu „módní obuv“ v zavádějícím smyslu. Obchodník se jen tak mimoděk zmíní o tom, že jde o módní obuv, což je pro spotřebitele známkou dobrého výběru. A z prodejny odchází s pocitem, že jde s módou a bude v nových botách „in“.

■ Nadužívání kategorie „módní obuv“. Prodejce označí téměř každou obuv ve své prodejně za módní bez ohledu na její skutečný účel. A to se pak reklamace zamítají jedna radost.

■ Až po té, co z pokladny po zaplacení vyjde kupní doklad, prodejce k účtence obratně připojí písemnou informaci o typu zakoupené obuvi a její doporučené údržbě. Maximálně zvýrazňovačem označí některé části univerzálních rad a doporučení, aniž by to jakkoliv okomentoval.

■ Snaha odradit spotřebitele od reklamace cílenými formulkami zakotvenými v návodech či záručních podmínkách typu: „Záruka se nevztahuje na barvení.“ „Popraskání svrchného materiálu je běžným opotřebením.“ „Módní obuv rovná se omezená životnost.“ Spotřebitel si po jejich přečtení udělá jasnou představu o tom, jak bude s jeho reklamací pro některý z „nedovolných“ důvodů naloženo. Velká většina to předem vzdá.

■ Zamítání reklamací právě s odkazem na alibistické formulace v příkládaných návo-

1

Módní obuv: obuv navržená a vyrobená pro nošení v nenáročných podmínkách; prováděná je u ní módnost.

Je určena pouze pro krátkodobé nošení, např. po místních komunikacích, v dopravních prostředcích a/nebo v místnostech.

Vysoce módní obuv: obuv navržená a vyrobená s předpokladem omezené životnosti, módní vzhled je nejdůležitějším parametrem.

dech či záručních listech. Nejčastější důvody zamítnutí se samy nabízejí – nesprávné nošení, špatná péče, nadměrné upotřebení atd.

■ Nerespektování uplatněného rozporu s kupní smlouvou a někdy i znaleckého posudku, kdy si prodejce trvá na svém i přes nespornou právní argumentaci a naprosto jednoznačný závěr znalce.

Informační servis

Biopotraviny z přírody a s éčky

Prodej biopotravin se od 1. července letošního roku řídí novými pravidly.

Etikety na biopotravinách musí být povinně označeny jednotným unijním logem v podobě listku ze zelených hvězdiček. To ale není jediná novinka v biopotravinářství.

Evropská komise zpřísnila nároky na biopotraviny a výrobci dostali dva roky na to, aby se jim přizpůsobili a během této doby také mohli vyčerpat zásoby starých obalů. Dvouleté přechodné období právě končí. Od července se biopotraviny mohou prodávat pouze v obalech, na kterých je umístěno jednotné logo EU pro ekologickou produkci, které má podobu listku složeného z 12 unijních hvězdiček. To má dokládat, že konkrétní biopotravina byla vyrobena podle jednotných unijních zásad a byla kontrolována podle jednotných kritérií.

U „listéčkového“ loga musí být kód země, kde biopotravina prošla závěrečnou kontrolou – v případě České republiky je to CZ. Za kódem státu je zkratka BIO nebo EKO, případně ORG či ÖKO, odkazující na ekologický způsob produkce podle zavedené praxe v různých zemích, ale význam zkratk je rovnocenný. Kód je uzavřen třímístným číslem kontrolní organizace pověřené v daném státě dozorem nad bioprodukcí. V Česku jsou takové kontrolní organizace tři: Kontrola ekologického zemědělství (KEZ), která je

garantem „pravosti“ biopotravin pod označením CZ-BIO-001, ABCERT AG s označením CZ-BIO-002 a BIOKONT s přiděleným kódem CZ-BIO-003. Vzhledem k tomu, že polovina biopotravin na českém trhu je z dovozu, můžeme pod zeleným listkem najít i kódy jiných států, které doloží, že biopotravina byla zkontrolována podle unijních zásad.

U biopotravin z neunijních států je unijní logo dobrovolné, což ale neznamená, že je nikdo nekontroluje. S jedenácti státy má unie dohodu o rovnocennosti kontrolního systému biopotravin; patří mezi ně například Švýcarsko, USA, Austrálie a Nový Zéland, Izrael, Argentina, Kostarika či Indie.

Půda a příroda především
Zneužívání zkratk „bio“ nebo „eko“ pro necertifikované biopotraviny unie zakázala, a to i v podobě zdvořilých nebo odvozenin. Připomeňme, že za biopotraviny se považují pouze ty, které byly vyprodukovány bez použití průmyslových hnojiv a pesticidů s šetrným způsobem k přírodě a životnímu prostředí. Za biopotraviny se nesmí označit zelenina a ovoce z hydroponie, protože cílem ekologického zemědělství je zlepšovat půdní úrodnost. Při hydroponickém pěstování se půda nepoužívá, rostliny vyrůstají na živném roztoku.

Pouhé vynechání chemie ale neznamená, že jde o ekologické zemědělství. Pod-

mínkou pro něj je, že se odčerpané živiny musí do půdy vracet formou kompostu, chlévského hnoje, zaorávání zelených směsek apod. V ekologickém zemědělství se smí používat rašelina, což je ale z pohledu ochrany životního prostředí diskutabilní. Těžbou rašeliny se narušuje vodní režim dané

lokality a okolní půda vysychá. Rašelina je cenná pouze v rašeliništi, kam jediné patří, a proto někteří ekologové odmítají její používání.

S hmyzími škůdci se v ekologickém zemědělství bojuje promyšleným střídáním plodin na poli, které zabráni jejich přemnožení. Plevel se v ekologickém ze-

mědělství neničí chemicky, ale mechanicky, tedy plením, kypřením a prooráváním půdy. A protože tento způsob pěstování je pracnější, dostávají ekologičtí farmáři vyšší dotace. Zda tato opatření fungují v praxi, ověřuje státní instituce, konkrétně v ČR je to Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

Hospodářská zvířata v ekologické produkci musí mít možnost volného pohybu a venkovního výběhu, takže například dojnice nesmí být uvázané a trávit celé dny pouze pod střechou kravína. Drůbeží maso musí pocházet z kufat, jejichž výkrm trvá dva až třikrát déle než v běžných drůbežárnách, aby měla dobře vyvinuté kosti. Blovejce nesmí pocházet z klecových chovů. Krmivo pro ekologický chov musí pocházet z ekologického pěstování. Ideální ekologická farma si všechny zdroje opatřuje vlastními silami. Ostatně samo unijní logo zeleného listku pro ekologickou produkci má symbolizovat spojení Evropy a přírody.

Pozor na emise a éčka
Kdo chce nákupem biopotraviny

projevit odpovědný postoj k životnímu prostředí, měl by dávat přednost těm, které na cestě ke spotřebiteli urazily nejkratší cestu. Emise z dálkové přepravy biopotravin škodí životnímu prostředí, nehledě na spotřebu pohonných hmot z fosilních, tedy neobnovitelných zdrojů.

Původ biopotravin lze zjistit z obalu, neboť je dalším povinným údajem na etiketě. Vždy se na ni musíme dočíst, kde byly vyprodukované zemědělské suroviny pro její produkci. Buď je to konkrétní stát, anebo EU; neunijní původ je označen slovy „zemědělská produkce mimo EU“.

Podle nových zásad musí biopotravina obsahovat nejméně 95 procent zemědělských surovin z ekologické produkce. A co těch zbylých pět procent? Věřte nevěřte, Evropská komise povolila pro biopotraviny 49 éček. Jsou mezi nimi například E250 – dusitan sodný a E252 – dusičnan draselný. Obě éčka jsou povolena pro masné výrobky, kde působí jako konzervant a dále zaručují stálost barvy, jinak řečeno zabírají šednutí uzenin, například šunky nebo párků.

Schválené pro použití v biopotravinách je také E412, tedy guarová guma. Jde o přípravek ze semen exotické luskoviny s latinským názvem *Cyamopsis tetragonolobus*. Guarová guma výborně váže vodu, takže se v potravinářství používá jako zahušťadlo.

Logo EU pro ekologickou produkci. Pod logem musí být uveden kód kontrolního subjektu, jemuž hospodářský subjekt provádějící poslední fázi výroby podléhá, a místo, kde byly vyprodukované zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá, a to v této podobě: zemědělská produkce EU (surovina vyprodukovaná v EU), zemědělská produkce mimo EU (surovina vyprodukovaná ve třetích zemích) a zemědělská produkce EU/mimo EU (část vyprodukovaná v EU a část ve třetí zemi).

V platnosti zůstávají národní a soukromá loga pro označování a propagaci produktů, jež splňují požadavky stanovené nařízením Rady (ES) 834/2007. Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ukládá povinnost označit bioprodukt, biopotravinu a ostatní bioprodukty na obale grafickým znakem, tzv. biozobrou.

V běžných potravinách pro kojenče se smí používat jen v omezeném množství. Uznaným éčkem pro biopotraviny je rovněž E524 – hydroxid sodný (louh sodný) s poznámkou: povrchová úprava pro „Laugengebäck“. Laugengebäck, v překladu louhované pečivo, je pečlík se sklovitým povrchem, jehož se docílí máčením v lázni zředěného louhu. Zvlášť oblíbenou pochoutkou je ve Švýcarsku a Rakousku. E551 – oxid křemičitý lze užít jako protispékavou látku v biobylinách a biokoření.

Zatímco byliny z volné přírody mohou mít certifikát bio, když pocházejí z uznávaných lokalit bez chemické zátěže, zvěř a ryby z volné přírody certifikát bio nedostávají. Přesto se na nich tento certifikát může objevit za předpokladu, že maso bylo například naloženo v nálevu z biokoření nebo biozeleniny.

U nebalených biopotravín koupených na tržišti nebo přímo na farmě se o ekologickém původu přesvědčíme nahlédnutím do certifikátu, vydaného některou ze tří českých kontrolních organizací pro ekologické zemědělství. ✕

Biopotraviny v číslech

Za biopotraviny utratí každý Čech v průměru 160 Kč ročně. Z celkových výdajů za potraviny a nápoje to představuje 0,7 %, jak uvedl Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Největší zájem máme o mléčné výrobky, čerstvou zeleninu a ovoce. Pravdou ale je, že pravidelně nebo aspoň

občas nakupuje biopotraviny jen 37 % českých spotřebitelů, což zjistil průzkum agentury STEM/MARK. Ti, co biopotraviny nenakupují, uvedli v průzkumu za nejčastější důvod nezájem vysokou cenu v porovnání s běžnými potravinami. Pochybovali také o tom, zda jsou biopotraviny vyrobeny skutečně jen z ekologicky získaných surovin, anebo nevěřili v jejich vyšší kvalitu v porovnání s konvenčními.

Vysoké ceny biopotravín a nedůvěra řady spotřebitelů v jejich autenticitu však nejsou jedinou překážkou pro jejich větší odbyt. Tomu brání i zatím málo pestrý sortiment na trhu. Ačkoli se u nás ekologicky farmarí na 11,4 % výměry zemědělské půdy a Ministerstvo zemědělství eviduje 422 českých výrobců biopotravín a 3920 ekologických farmářů, na

pultech to příliš vidět není. V regálech převládá drahé biohovězí maso. Úzká nabídka z domácí produkce tak nestačí pokrýt poptávku po širším výběru zboží, takže 46 % biopotravín na českém trhu pochází z dovozu.

Zemí s největší oblibou biopotravín v Evropské unii je Dánsko, kde jich každý tamní obyvatel ročně v průměru nakoupí za 60 eur, v přepočtu za 1500 Kč. Na zemědělské produkci Dánska se biopotraviny podílejí 5 %. V sousedním Německu činí podíl biopotravín na zemědělské produkci 2,5 %, každý Němec za ně ročně v průměru vydá 40 euro, v přepočtu 1000 Kč.

Seriál

Ze světa vitaminů a minerálií

Nadměrný příjem některých vitaminů i minerálních látek může narušit dobře vyvážený metabolismus, vzájemný poměr nejenom vitaminů a minerálií, ale i ostatních účastníků látkové výměny.

Medicína první poloviny 20. století vkládala do vitaminů velké naděje. V průběhu dalších desetiletí přehnaný optimismus částečně vyprchal a v některých směrech se dostavilo rozčarování. Příčina tkví hlavně v tom, že se „hospodaření“ s bioaktivními látkami řídilo chybnou taktikou podle zásady „čím více, tím lépe“ namísto tolikrát osvědčeného „všeho s mírou“. Ukázalo se, že „přiměřené“ množství zdraví prospěšného vitamínu nebo jiné bioaktivní substance se zpravidla vícenásobnou dávkou přiměřeně nezvyšuje. Taková úměra běžně nefunguje a může vést i k překvapivě nechtěným opačným výsledkům.

V našem seriálu se vám pokusíme podat informace, které přinesou užitek objektivní informovanosti tak, jak to odpovídá stavu současné vědy.

Jod

Jod je stopový prvek nezbytný pro tvorbu hormonů štítné žlázy. Vyskytuje se zejména ve formě jodidu a jodičnanu; jodid se snadno v organismu vstřebává, jodičnan se nejdříve musí redukovat na jodidové ionty. Dvě třetiny celkového v těle přítomného jodu se nacházejí ve štítné žláze, ovšem nikoliv v čisté formě, nýbrž jako součást hormonů štítné žlázy.

Jod se do štítné žlázy transportuje krví. Zdravá štítná žláza má schopnost seberegulace, naplní se potřebným množstvím jodu a další již nepřijme. Pakliže se tento postup poruší, může dojít ke snížení funkce štítné žlázy a tím k různým potížím fyzickým i duševním. Nedo- stává-li štítná žláza dostatek jodu, snaží se sama zvýšit kapacitu produkce hormonů – zvětšuje se a může se objevit struma (lidské volec). Riziko onemocnění štítné žlázy zvyšují i další deficity, zejména deficit selenu a vitamínu A.

Nejvíce se jod vyskytuje v mořských rybách; mořské i sladkovodní ryby se doporučují konzumovat dvakrát týdně. Naše republika je vnitrozemský stát, z tohoto důvodu má nedostatek přirozených zdrojů jodu. Obsah jodu v rostlinných surovinách je závislý na obsahu jodu v půdě. Přirozený obsah jodu v mléce a mléčných výrobcích se může zvýšit kontaminací z dezinfekčních přípravků, které obsahují sloučeniny jodu; používají se k dezinfekci vemene i výrobního zařízení. V současné době se kuchyňská sůl obohacuje jodičnanem, který je stabilnější než jodid, jímž se sůl obohacovala dříve. Nevýhodou byla velká a snadná sublimace do ovzduší, takže se koncentrace jodu v soli hůře udržovala. Kromě kuchyň-

Obsah jodu ve vybraných potravinách (µg/100 g)

losos	200
losos v oleji	290
treska	120
mořský okoun	150
ústice	60
sleď	90
makrela	50
makrela uzená	140
sardinky v oleji	30
kapr	2
maso vepřové	0,9–1,6
játra vepřová, hovězí	15
mléko, sýry, vejce (dle druhů značné rozdíly)	1,6–73
brambory	1,8–3,7
rajčata	<1,0
špenát	2,2–2,8
salát hlávkový	1,0–1,8
jablka	0,2–0,7

i

Ze zprávy o bezpečnosti doplňků stravy – vitaminů a minerálních látek, kterou vydala Evropská komise, vyplývá, že je přípustné překročení horní tolerovatelné hladiny příjmu jodu.

ské soli se také obohacuje sůl pro použití v potravinářském průmyslu.

Nedostatek jodu vyvolává řadu chorob štítné žlázy a vede k závažným poruchám psychického a fyzického vývoje populace. I jeho lehký nedostatek během nitroděložního vývoje plodu snižuje výrazně inteligenci jedince během celého života; může docházet ke snížení IQ a při těžších poruchách až k takzvanému „kretenismu“. U malých dětí může být nedostatek jodu příčinou poruch v učení, v soustředěnosti i v chování. U dospělých může vést jeho nedostatek k depresím, snížené výkonnosti fyzické i duševní, zvýšení únavnosti, snížení imunity, zvýšení tělesné hmotnosti, zpomalení reflexů, kardiovaskulárním poruchám, poruchám menstruačního cyklu i ke zvýšenému výskytu onkologických onemocnění.

Ing. Jarmila Blatná, CSc.
Doc. Ing. Jaroslav Prugar, DrSc.

i

Komplexní jodový program v jednotlivých zemích světa byl zaveden po roce 1990. Podle Světové zdravotnické organizace (WHO) je dnes deficit jodu zaznamenán u třetiny školních dětí ve světě, což je přibližně 255 milionů. Česká republika byla zařazena mezi země se zvládnutým jodovým deficitem. U některých jedinců byly naopak zjištěny nadměrné hodnoty obsahu jodu, což rovněž není žádoucí. Celosvětové zkušenosti ukazují, že sledováním úrovně zásobení jodem je nutno se zabývat trvale.

Doporučená denní dávka jodu

kojenec 0 až 6 měsíců	8,7 µg/kg
kojenec 6 až 12 měsíců	5,56 µg/kg
batole 1 až 3 roky	5,38 µg/kg
dítě 3 až 6 let	100 µg
dítě 7 až 10 let	140 µg
dítě 11 až 14 let	180 µg
mláďiství 15 až 18 let	200 µg
dospělý	200 µg
osoba 60 a více let	180 µg
těhotná žena	230 µg
kojící žena	260 µg

+

Na podkladě studií prof. Charvát, prof. Šilinka a některých dalších odborníků v úseku endokrinologie byl záhy po skončení 2. světové války zahájen soustavný boj proti endemické strumě jako následku deficitu jodu. Ihned v roce 1946 bylo na „protistrumové“ komisi Ministerstva zdravotnictví rozhodnuto o zavedení distribuce jodové soli ve formě jodidu draselného především do nejvíce postižených oblastí. V roce 1948 se rozhodlo o zvýšení dávek jodidu a tím i o zvýšení jeho účinnosti. Byly pořízeny mapy výskytu strumy v měřítku generálních map pro každý kraj, kde jsou kvantitativně vyjádřena i nepatrná ložiska endemie až v jednotlivých údolích a kopcích, a je přesně určeno, kde se vyskytují strumigenní areály a jakou mají intenzitu.

V čase bývalého společného státu se problematika spojená s jodovým deficitem řešila i na Slovensku. V 50. letech byly na Slovensku oblasti, kde až 60 % obyvatelstva mělo endemickou strumu a povážlivě vysoké procento trpělo kretenismem. V Ústavu endokrinologie SAV (Slovenská akademie věd) bylo vyšetřeno na 160 tisíc lidí. Začalo se na Žitném ostrově, kde výskyt endemické strumy v nížinné oblasti byl evropskou raritou, a dokázaly se tak souvislosti s obsahem jodu v pitné vodě. Nová generace pak již díky jodidaci strumou netrpěla a kretenismus téměř vymizel. V současné době je saturace jodem v naší republice na dobré úrovni. Nejdůležitějším úkolem do budoucna je sledování zásobování jodem celé populace, ale zejména nejrizikovějších skupin – novorozenců, kojenců, gravidních žen a kojících matek. Těmto problémům se věnuje Mezioborovní komise pro řešení jodového deficitu v České republice při Státním zdravotním ústavu v Praze.

Hledáte informace?

**Přehled vybraných testů
z posledních let.
Výsledky všech testů a další
informace najdete na
www.dtest.cz.**

Auto + doprava

Crash testy	8/11
GPS navigace	2/11
Letní pneumatiky	3/11; 4/12
Zimní pneumatiky	10/11

Děti

Autosedačky	11/11; 6/12
Dětská jízdní kola	3/11
Dětská odrážedla a odrážecí kola	7/10
Dětské melaminové nádoby	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Chůvičky	7/11
Opalovací přípravky pro děti	8/10

Domov + zahrada

Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09; 6/12
Kávovary	12/10
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Mikrovlnné trouby s grilem	10/11
Mýčky nádobí	3/10; 9/11
Napařovací žehličky a parní stanice	4/11
Odstraňovače skvrn	3/09
Parní hroty a trouby	2/12
Prací koule a mýdlové ořechy	1/12
Prací prostředky	12/11
Pračky s předním plněním	5/11; 2/12
Pračky s vrchním plněním	8/09
Přilepovací a akumulátorové vrtačky	2/10; 1/12
Přimočaré pily	5/11
Ruční šlehače	4/12
Sekačky benzinové a robotické	4/11
Sekačky elektrické	4/12
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Šicí stroje	2/11
Štípače dřeva	12/11
Tablety do myček nádobí	3/08
Úsporné zdroje světla	4/12
Vysavače	9/11
Zahradní drtiče	8/11
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10; 1/11
Blu-ray přehrávače	10/11
Čtečky elektronických knih	1/11
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	1/10
Digitální videokamery	9/10; 6/11
Domácí kino	11/11
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
GPS navigace	2/12
Kompaktní fotoaparáty	9/11; 5/12
LCD televizory	7/11
Monitory	1/11
MP3 dokovací stanice	1/12
MP3 přehrávače	2/11
Multimediální přehrávače	2/11; 1/12
Ochrana počítače	3/11
Sluchátka	10/11
Smartphony	10/10
Tablety	2/12
Televizory	12/11; 5/12
Tiskárny multifunkční	5/11; 4/12
Videokamery	6/12

Telefony + počítače

Chytré telefony	12/11; 4/12
Mobilní telefony	4/10; 8/11
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Ochrana počítače	4/12
Vodotěsné obaly	4/12

Volný čas + dovolená

Běžkové lyže	1/12
Carvingové lyže	11/10
Cyklistické přilby	5/12
Cyklocomputery	4/10
Digitální pianá	4/12
Chrániče zad	11/10
Lyžařská střediska	1/11
Lyžařské brýle	1/11
Spací pytle	5/11
Sporttestery	4/11

Zdraví + kosmetika

Antiperspiranty	8/11
Daylong actinica	7/11
Elektrické holičí strojky	1/10
Holičí strojky a holička	12/10
Krémy na ruce	10/10
Měřiče krevního tlaku	1/11
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Opalovací přípravky	6/11

Spodní prádlo	5/12
Šampony pro barvené vlasy	6/12
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Čokolády	12/11
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaně cereálie	11/08
Instantní káva	10/11
Kečupy	5/11
Máslo	12/11
Maslo	5/12
Pstruzi	6/12
Rybí prsty	11/11
Smetany	4/12
Syrová kuřata	2/12
Šlehačky ve spreji	7/11
Třešňová játra	2/11
Tuňák v konzervě	3/11
Umělá sladidla	10/11

Právo + finance

Běžné účty	5/12
Čestovní pojištění	6/12
Dodavatelé el. energie	11/11
Havarijní pojištění	10/11
Hypotéky	2/12
Kupte si levnější plyn	4/11
Neviditelné poplatky	9/11
Otevřené podílové fondy	8/11
Pojištění nemocí a úrazu	2/11; 3/11
Spotřebitelské úvěry	1/12; 4/12
Spořicí účty	6/11
Starobní důchody	4/12
Stavební spoření	12/11
Termínované vklady	7/11
Změna bankovního ústavu	6/10
Životní pojištění	1/11

Předplatte si dTest a ušetříte

Výsledky testů a spousta užitečných informací každý měsíc ve vaší schránce a denně na www.dtest.cz.

**Roční předplatné časopisu dTest
v ČR: 790 Kč**

**Roční předplatné časopisu dTest
v SR: 32,90 EUR**

Cena zahrnuje:

- 12 vydání časopisu
- zdarma roční přístup do databáze více než 8500 výrobků otestovaných od roku 2005
- přístup do online spotřebitelské poradny
- Nyní navíc dárek! S prvním časopisem obdržíte zdarma praktickou brožuru „101 vtipů pro řešení spotřebitelských problémů“ v hodnotě 200 Kč.
- Pro srovnání: Ve stánkovém prodeji stojí 12 vydání časopisu dTest 948 Kč bez uvedených výhod pro předplatitele.

Jak předplatné objednat?

- Nabízíme několik možností:
- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz / www.dtest.sk
 - telefonicky: na čísle 241 404 922
 - zasláním SMS na číslo 804 556 874 ve formátu: dtest jméno příjmení ulice číslo poštovní PSČ obec e-mail
 - výsledky některých testů a krátkodobé předplatné lze získat přes SMS; informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz / www.dtest.sk

5 důvodů, proč si předplatit dTest

1. Peníze vložené do předplatného se vám mohou vrátit už během jediného nákupu. Naše nezávislé testy ukazují, že dražší výrobky nemusí být lepší než levnější konkurence. S dTestem efektivně nakoupíte a ušetříte.

2. Jako předplatitelé získáváte **zdarma přístup do unikátní databáze tisíců testů** na www.dtest.cz.

3. S předplatným dTestu se stanete součástí velké rodiny spotřebitelů, kterou jen tak někdo neoklame. Informujeme o nástrahách trhu a **bojujeme za spotřebitelská práva**.

4. Praktické dárky, které dostávají naši předplatitelé, potěší a **usnadní život**.

5. Pro zachování skutečné nezávislosti nezveřejňujeme žádnou reklamu. **Příjmy z předplatného jsou hlavním zdrojem financování našich testů i ostatních aktivit.**

www.dtest.cz

Nahlédnutí do dTestu 8–2012

Navigace pro mobily

Stále méně lidí si kupuje samostatné GPS navigace. Mnohým stačí aplikace v chytrém telefonu. Zda je takové řešení plnohodnotné a jaká úskalí skrývá, se dozvíte v našem testu, který jsme z provozních důvodů nemohli zveřejnit v červenci.

Bezdrátová sluchátka

Pokud si chcete užívat volného pohybu a zároveň poslouchat své oblíbené skladby, budou se vám hodit bezdrátová sluchátka. Se stereo headsety připojenými přes bluetooth lze navíc i telefonovat. Jaký hudební zážitek od nich lze očekávat?

Trekkingová obuv

Na letní a podzimní túry jako stvořená. Má být pevná, pohodlná, vodoodpudivá a zároveň prodyšná. Obuv jsme podrobili jak laboratorním zkouškám, tak v ní nachodili stovky kilometrů, abychom vám řekli, zda stojí za to do ní investovat.

Dodavatelé plynu

Přemýšlíte nad vyúčtováním plynu, zda by se vám nevyplatilo přejít k jinému dodavateli? Obáváte se ale, zda byste nešlápli vedle?

Pomůžeme. Připravili jsme srovnání cen plynu, abyste si mohli vybrat mezi nejvýhodnějšími dodavateli.
zmena vyhrzena

Testy pro dobré nákupy

Objektivně

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti. Výrobci ani prodejci nemohou ovlivnit náš výběr. Testy probíhají v nezávislých laboratořích. Pro hodnocení výrobků používáme objektivní kritéria.

Nezávisle

Náklady na testy a další naši činnost hradíme z předplatného a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími evropskými a světovými spotřebitelskými organizacemi.

Bez reklam

Inzerenti ovlivňují nezávislost médií. V našem časopise ani na našich webových stránkách žádnou reklamu nenajdete.